

UDNI, suer

gyomor

z mellékelve

széppárt ho

ak maradnak

újabb konk

hetnek. Ezért

nány megal

a zárul le a

nek és ugy

ettek marad

nek meg van

hogy talpara

egész közté

a köllgymit

rtott harca

és jelenté

elföldi anti

halache, aki

ánnyal szem

magatartása

ól a nemzeti

ait; a nem

nytelen volt

minden al

entárizmusá

szakértővel

ki olyan fel

a hatalmat,

y rezisztén

nyba".

ének ad ki

a vállalta a

n a porond

a kívülálló

ak, anélkül

na, megszű

ésian várja,

kar Maniu

latosan fo

ntetést ka

ndor volt

eskudhalla

királyrend

ely kitént

trónörökös

gatason fo

szterelnöki

agas érdem

száerkezett

na Mirto és

lela Viorel

dát és me

ja londoni

kinevezési

ondoni kö

eti ki. A

lent, hogy

oni követ

fogják be

át a kül

az új mi

beiktatni

tárháza

n, 40,000

800 ábra

adás, 120

epagenál,

tes, után

otása. Zi

szváson

88 lej. Zi

kialszik

gy beküld

Kolozsvár.

indó El

Baron

éve 8-9

ás

Taxa postalá
pláté in num.
No 224.718 929.

Szerkesztőség
és kiadóhiva-
tal: Cluj-Ko-
lozsvár, Str.
da Baron L. Pop (v. Brassai-u.)
Telefon: 9-77. Előfizetési árak:
Havonta 118, negyedévre 3. fél-
évre 690, egészévre 1200 lej. Kül-
földre: Havonta 1, negyedévre 5,
félévre 6, egészévre 10 dollár. Hír-
detések díjazásá szerint. Az „UJ
KELET” az erdélyi és bánáti
szódság egyetlen napilapja. Cik-
keink utánnymását csak a for-
rás megjelölésével engedjük meg.

Dr. Rákosfalvi Robert
21108

KELET

ESZÉK-POLITIKAI NAPILAP

Bérmenteilen
leveleket nem
fogadunk el.
Kéziratok
megőrzését nem vállaljuk.
Szerkesztő dr. Marton Ernő, Fe-
lőss szerkesztő Jambor Ferenc,
Bukaresti szerkesztő: Hátszár
Ernő, 94. St. Constantine Nr.

Ára 5 lej

Kedd, 1932 okt. 25.

5693. ÉV
TUSZRI 25.

XV. ÉVF.
241. SZÁM

Emberek az uccán

Cleveland amerikai városban három hónap leforgása alatt tízezer embert tetek ki az uccára, mert nem tudták kifizetni házbérlőiket.

Nem azért nem fizették ki, mert nem akarták, hanem mert teljesen kereset nélkül állnak — a jelenlegi gazdasági rendszer nagyobb dicsőségére.

A kilakoltatások özöne, az emberek ezreinek uccára-telese nem kimondottan amerikai jelenség napjainkban.

Mindenütt vannak mostanában nemfizető lakók, akik saját hibájukon kívül jutottak abba a helyzetbe, hogy a háziurak kíméletlen hatalmukat érezthessék velük szemben.

Holott ez égbekiáltó igazságtalanság, nem is igazságtalanság már, hanem égozsyen, mely a mai társadalmi rendszer sötét ábrázatán lángol.

A háziurnak a törvény minden jogot megad arra, hogy a munkanélküli jövedelmek legkisebb és legmagasabb nívón tartott fajtáját — tekintet nélkül — hajthassa be lakóján, illetőleg, hogy nem fizetés esetén az uccára tesse őt.

Holott egy ország többségét sehohal háziurak teszik ki.

A kormányok és politikusok mégis csak a háziurak érdekeit védelmézik, mialatt a jajaik szociális igazságról, szociális átalakulásról zengedeznek.

A politikusok az országok nagy tömegeinek jóvoltából ülnek a hatalom rudjái mellett; illő tehát, hogy elsősorban ezeknek érdekében tegyenek valamit.

Mindenekelőtt annyit, hogy ne lehessen őket télviz idején kidobni az uccára, ha egyidejűleg nem gondoskodnak arról is, hogy legyen miből megfizetniük házbérlőiket.

Az „országos főrabbi”

Gömbös kurzusának eddig két pozitívumát láttuk. A Népszava befűlését, ami szimbólum és egyben izelítő. Szimbóluma Gömbös munkásbarátságának. Nyolc napon át megajándékozta Magyarország proletárjait azokkal a fillérekkel, amiket különben kiadnának újságra. Izeltője pedig annak a vasköznek, amelyet minden vonalon éreztetni kíván.

Minden vonalon, tehát elsősorban a vallás vonalán és legelsősorban a zsidó vallás vonalán, Magyarország miniszterelnöke ugyanis elrendelte, hogy a zsidó katonák péntek este tartoznak templomba menni és imádkozni. Ugyanígy szombaton, ugyngy minden zsidó ünneppon.

Mindenki helyesen sejtethi, hogy ez beindítója egy nagyarányu vallásos akciónak, amivel rabbijaink hiába próbálkoztak évszázadok óta. Amikor tehát Hevesi Simon pesti vezető rabbi Gömbös kormányrajutása után spontán lekesedéssel izzongu levelet irt a miniszterelnöknek, akkor ezt a csodarabbi megérzésével tette. Szokatlan dolog ugyanis, hogy lelkészek, a hit emberei és a vallás ugynevezett bajnokjai kormányrajutott férfiakat — Saulusból Paulusszá vedletteket — rekordgyorsasággal hiveik nevében üdvözöljenek és ebbe az üdvözlésbe belekeverik a jószágos Istent, akinek áldását kérik reá és várható művere. Valami rendkívül dolog történt itt, a logika és a szokás helyett a megérzés és az ösztön erői dolgoztak.

Az eredmények igazolták Hevesi vezető főrabbit, Gömbös miniszterelnök egyelőre a katonáknak vezényli a jámborságot, de ennél nem fog megállni. Mint stramm fasizta a polgári kötelekbe tartozókat is köteleességévé teszi majd az imát, a képviselőház tagjai számára is persze és eljő a nap, amikor a fiatal Vázsonyi és az öreg Sándor Pál taliszanban fognak megjelenni a Ház ülésén. A miniszterelnök, mint az ország fő-főrabbija malasztal, áhitattal, kenettel, jámbor erkölcsökkel látja el Magyarországot zsidóságát.

Hiszen elláthatná mással. Elláthatná őket számáruyuknak megfelelő állami állásokkal, támogathatná őket a numeruszklauzusz eltörlése terén, adhatna iparosaiknak és kereskedőiknek érvényesülést, teremthetne olyan atmoszférát, mint a háboru előtt, mindezt megtehetné, mert mint miniszterelnöknek ehhez hatalma is

Filipescu, a konzervatív párt vezérét választotta meg a kormány Viascamegye szenátorának

Iunian visszatér a nemzeti parasztpártba?

Bucuresti-Bukarest, október 24. (Az Uj Kelet tud.) A politikai élet érdeklődése Kolozsvár felé fordult vasárnap. A bukaresti lapok külön tudósítót küldtek ki azzal a megbízatással, hogy megfigyeljék: milyenek az érintkezési formák az uralkodó és Maniu között egyrészt, Maniu és Vaida között másrészt. A tudósítók családva tértek vissza: a király az etikett mértékét meghaladóan kedves volt Maniuhoz, akit többször is figyelmével tüntetett ki. Ami Maniut és Vaidát illeti, a két politikus szombaton együtt tette meg az utat Bukaresttől Kolozsvárig és a beavatottak úgy tudják, hogy már ismét nem zavarja semmi negyven éves barátságukat.

Nehézségek Titulescu miatt Annál nagyobb nehézségek várnak Maniura Titulescu külügyministersége miatt. A miniszterelnök erdélyi barátai aggódyva kérik, hogy vajjon mérsékelni tudja-e Maniu külügyminiszterének hisztériába hajló idegrendszerét. Allitóltag az első konfliktus már ki is robbant közöttük. A sajtóügyi alminisztériumot, amely eddig a külügyminisztériumhoz tartozott, a Vaida-kormány minisztertanácsai jegyzőkönyvvel a miniszterelnökség hatáskörébe helyezte át. Most Titulescu vissza akarja csatoltatni a sajtóminiszteriumot a külügyhöz, hogy a külföldi informálását ő dirigálja. Maniu viszont ragaszkodik ahhoz, hogy továbbra is a miniszterelnökség diszponáljon a sajtóminisztérium fölött. Ez a konfliktus még nem nyert rendezést.

Maniu-Vaida barátkozás

Maniu hétfőn reggel nyolc órakor érkezett vissza a fővárosba. A délelőtti folyamán a miniszterelnök hosszabb megbeszélést folytatott Titulescuval és Mihalacheval az aktuális kül- és belpolitikai kérdésekről. Titulescu péntek délben Kolozsvárra való elutazása előtt meglátogatta Vaida Sándort és szinte túlráadó formában igyekezett biztosítani teljes szeretetéről és odaadásáról. Ezt megeléző este viszont Maniu látta vacsorára vendégül Titulescut. Rövidesen elvállik, hogy ennek a Maniu-Vaida-Titulescu ba-

lalkodnak. De Gömbös a zsidóknak nem akar miniszterelnöke lenni. Többet akar: országos főrabbiájuk akar lenni. Bizonyára próbálták lebeszélni róla, de Gömbös nem hagyta magát. Erőszakos ember volt világleletében, most meg pláne fasizta.

A francia polgármesterek

Kétszáz francia város polgármestere lemondásra készül. Nem azért, mert az illető városok vezetésében valami visszaélést követtek volna el, sem azért, mert politikai nézeteltérés merült fel köztük és az illető városok lakossága között.

A kétszáz francia város polgármestere azért készül lemondani hivataláról, mert a buza ára katasztrofális áresést szenvedett Franciaországban.

Holott ha van valami, amiről a polgármesterek nem tehetnek, úgy éppen a buza áresése az.

Nem tehetnek róla, hiszen a buza árának felmorzsolódása világlejenség s nincs az a polgármesteri hatalom, mely ennek gátat tudna szabni.

A francia polgármesterek mégis felelősnek érzik magukat polgáraik kárával és gazdasági összeroppanásával szemben.

S ez a tény méltó irigységgel tölt el bennünket a francia polgárok helyzetét iránt, akiket olyan emberek igazgatnak, akik hivatalukat nem öcönlnek s főleg nem pusztá megzavdagodási alkalomnak tekintik, hanem olyan pozíciónak, amelynek fejében polgártársaik jóvoltáért mun-

rátkozásnak lesznek-e kellemes visszahatásai a kormány sorsának alakulására.

A Iunian-ügy a lapok élénk kommentálásának tárgyát képezi. A volt igazságügyminiszter targujui nagy beszédében azt mondotta többek között, hogy Madgearu 1930-ban Jilavával fenyegette meg azokat, akik vissza merészelnék hozni az országba Károly herceget. Az Ordinea Nou című lap erre válaszolva, leszögezi, hogy Iunian se volt egész életén át Carlista, 1928-ban a gyulafehérvári nagygyűléssel kapcsolatosan a nemzeti parasztpárt vezetősége elhatározta, hogy repülőgépen visszahozzák az országba Károly herceget. Iunian kapott megbízást arra, hogy Párizsba utazzék s a dolgot a száműzetésben élő herceggel megbeszélje. Iunian olyan válasszal tért vissza, amelyről utólag kiderült, hogy nem teljesen felte a herceg véleményét. A király-puccs annakidején emiatt hiúsult meg.

Stere és Iunian ismeretesen dr. Lupuval együtt szeretnék helyreállítani az egykori taranista pártot. Ezzel kapcsolatosan dr. Lupu szombaton este felkereste Sterét, akivel hosszasan tárgyalt. Meg egyezéssről beszélni, az Adeverul szerint egyelőre korai. A másik oldalon lépések történtek abban az irányban is, hogy Iunian térjen vissza a nemzeti parasztpártba. Mihalache tegnáp hosszasan tárgyalt Petrescu alezredes-képviselével, a gormjegyei Iunian-csoport vezetőjével. Vannak azonban ma már olyan regáti taranista vezetők is, akik úgy vélik, hogy jobb lesz, ha Iunian nem a párton belül destrual, mint eddig tette ezt, hanem nyíltan ellenzékbe megy a párttal szemben.

Bucuresti-Bukarest, október 24. Tegnap tartották Giurguban a szenátorválasztást Ulrici elhunyt nemzeti parasztpárti szenátor mandátumának betöltésére. A községi szenátorválasztók közül 260-an szavaztak. Megválasztották a kormány által is támogatott Filipescu Grioret, a konzervatív párt elnökét 147 szavazattal az Uniunea Agrar 69, a liberálisok 28 és az averescnusok 10 szavazata ellenében.

A buza ára lemorzsolódik s a francia mezőgazdasági városok polgármesterei lemondanak.

Vajjon milyen erkölcsi földrengésnek, vagy előre nem látott katasztrófának kellene jönnie ahhoz, hogy nálunk valamelyik polgármester önként adja be lemondását, ha egyéni érdekei többé nem tudnak összhangzásba jutni a polgárság érdekeivel?

Azt hisszük, erre még akkor sem kerülhet sor, ha városaink polgárai a végső nyomorba jutnának.

Mint ahogyan nálunk minden közhivatal viselője elsősorban és csaknem kizárólag a saját érdekeit képviseli abban a pozícióban, amelyet betölt és legkisebb gondja azzal törődni, hogy a közönség érdekei is kielégítést nyerjenek.

Nálunk a városok pénzkezelésében, de sőt az állami hivatalokban is milliók sikadnak el, de alig tudunk rá esetet, hogy ezért a felelős állásban levőknek komoly bajuk történt volna.

Nálunk a városok pénzkezelésében, de torának is milliók vagyona lehet, amelyet a koldusok „igazgatásával” szerzett. Franciaországban ellenben a polgármesterek még akkor is lemondanak, ha a polgárokat valóban hibájukon kívül érik kár, vagy hátrány, amelyen legjobb akaratukkal sem tudnak segíteni.

S ez a „kis” különbség minden érvnél jobban bizonyítja, hogy a mi demokráciánk korántsem azonos a francia értelemben vett demokráciával.

Legjobb esetben paródiája annak,

VILÁG TÖKI

A harmadik balkánkonferencia

Papanastasiu volt görög miniszterelnök, aki a jelenleg Bukarestben ülésező balkánkonferencia görög delegációjának elnöke, írta az alábbi cikket a konferencia problémáiról.

A harmadik balkánkonferencia előkészületei a legnagyobb csendben zajlottak le. Azok a gazdasági nehézségek, amelyekkel minden balkánállam küzd és amelyekhez különböző politikai nehézségek is párosultak, elvonták a nyilvánosság figyelmét azokról az erőfeszítésekről, amelyeket a balkánállamok tesznek a népek közeledéséért.

Pedig éppen ezeknek a nehézségeknek kellett volna öntudatosítaniuk a közeledés szükségességének gondolatát. Mert teljességgel lehetetlen eltávolítani ezeket a nehézségeket szoros nemzetközi együttműködés nélkül, előbb itt, közöttünk, balkánállamok között és azután a többi, környező európai államokkal.

A harmadik balkánkonferencia már a megindulásakor komplikációkat okozott Bulgária esetleges távolmaradásával. Szerencsére az utolsó percben a jobbik belátó győzött. És így meg van rá most Bukarestben az a lehetőség, hogy mind a hat balkánállam delegátusai találkozhassanak, ugyanazok, akik két évvel ezelőtt tettek esküt a del-fii szent templomban, hogy hűségesek maradnak a balkáni egységhez és nem szünnék meg dolgozni ennek az egységnek érdekében. A bulgár csoport panaszaikat Bukarestben barátságos légkörben fogjuk tanulmányozni és megvagyok győződve arról, hogy a közös érdekek felismerése, az együttműködés óhaja, amelynek tolmácsolói leszünk, győzni fog és ismételten meggyőződhetik róla mindenki, hogy minden ország érdekeinek orvoslása hamarabb történhetik meg a balkánkonferencián való részvétellel, mint az attól való távolmaradás vagy határozmányainak lekiicsinylése esetében. Hozzásegít a barátságos atmoszférához az a szeretet, amellyel Románia szép és vendégszerető fővárosában fogadnak. Ez a barátságos atmoszféra olyan hatást tehet, mint aminőt elért Athénben, Konstantinápolyban és Ankaróban. Az a távirat, amelyet Pop Cicio István, a román képviselőház kiváló elnöke és nagynevű politikus küldött, akit mindnyájan respektálunk és aki ugy Athénben, mint Konstantinápolyban megnyerte a szíveinket a balkáni eszme iránt kifejezett őszinte, bátor és lelkes rokonszenvével — mindennél tisztábban mutatja azt a kedvező atmoszférát, amely együttműködő munkánkat Bukarestben várja és amely senkinél nem tévesztette el a hatását.

A balkánkonferenciának jelentékeny etappot kell jelentenie a balkán gondolat fejlődésében. És nem azért, mintha a konferencián új kérdések is felvetődnek, melyek nem szerepeltek az eddigi konferenciák napirendjén.

A bukaresti konferencián ugyanazokat az irányadó problémákat tárgyaljuk, mint az első és második konferencián. De a különbség az, hogy ezeket a kérdéseket ma már sokkal mélyebbről tárhatjuk fel, sokkal érettebben arra, hogy objektív és szubjektív megoldást találjunk ezekre a problémákra.

A konferencia legfontosabb problémái közé tartozik a balkán paktum.

Az első konferencia tanulmányozta

és aprobálta egy ilyen paktum lehetőségének gondolatát úgy a megnevezési szerződés, mint a differenciák békés elintézése és a biztonság szempontjából.

Konstantinápolyban ilyen szellemű tervezetet nyújtottak be a konferencia elé és előlött hosszas és érdekes vita indult. Szavazásra a tervezet nem kerülhetett, mert minden csoportra vonatkozóan tüzetes tárgyalás alá kellett venni. Ezért albizottságot küldtek ki, mely ez év januárjában ült össze Konstantinápolyban és feldolgozta a görög delegátusok által benyújtott tervezetet. Észrevételek a bulgár és az albán delegációk részéről történtek.

A bulgár és albán delegációk ahhoz a feltételhez kötötték hozzájárulásukat, hogy a későbbi kérdést az ő szempontjuknak megfelelően rendezzék.

Elvben senki nem emelhet kifogást a kisebbségeket védő eme követelményekkel szemben.

Az első konferencia a balkáni egység egyik alapfogulatának tekintette a kisebbségi jogok biztosítását. Hogyan is lehet elképzelni békés együttműködést és testvériséget, a nemzeti jogok respektálása nélkül?

Ennek ellenére: a nehézségek akkor vetődtek fel, amikor az etnikai kisebbségek létjogosultságának problémája felmerült.

Hosszas viták után elfogadtuk azt a javaslatot, mely a kisebbségi problémák tárgyalását egy balkánközi kisebbségi bizottság felállításával könnyíti meg. Ebben a bizottságban mind a hat állam kisebbségei részt vennének, határozatai pedig csak abban az esetben válnának jogerőssé, ha azokat mind a hat állam delegátusai egyhangulag elfogadják. Ellenkező esetben a kérdéseket, mint fellegbezési fórumhoz, a Népszövetséghez kell felterjeszteni.

Ezt a megoldást azzal a feltétellel fogadták el, hogy elismerik a megnevezési, a nemzetközi döntőbírói és védelem elvét. Ily módon a paktum tervezete a kisebbség védelméről szóló speciális paragraffussal bővült, amelyet az albizottság egyhangulag magáévá tett.

A tervezetet minden valószínűség szerint a bukaresti konferencia is elfogadja és ezzel nagy lépést tesz majd a balkáni egység kiépítéséről. Ez lesz az első alkalom, hogy a hat balkán-állam delegátusai egy álláspontra helyezkednek.

A tervezet nemcsak a balkán államok közeledését szolgálja és nem csak a közöttük lévő bizalmatlanság eliminálását fogja elérni, hanem megteremtí a balkánállamok első alapvető szervezkedését egészen különleges egységben és nemzetközi jelleggel, biztosítva az államok közötti békét és azoknak békés együttműködését.

Az összes gyógynövényeket

Borsos-Mentát

fenyőmagot (Wacholder) a legjobb napon vásárol Fischer Sándor cég Timisoara, I. Str. Unguraniu 14.

Minden asszony szerel

szépen, elegánsan, de azért mégis olcsón öltözködni. Az könnyen elérhető, ha selymet a

„SILK“

selymülzetben Strada Universității 1. (Egyetem uca) szerzi be, ahol mindenkor a legújabb divatszínekben és szövegekben kapható.

Brüning ellenségei Hindenburgot internálni akarták Neudeckben

Berlin, október 24. A keresztényszocialista szakszervezetek lapja, a Der Deutsche érdekes részleteket közöl arról, hogy milyen előkészületek folytak a Brüning-kormány erőszakos eltávolítása érdekében. A lap többek között megemlíti, hogy a nemzeti szocialista vezetők eszméje alapján egyes körök puccsot akartak megszervezni, amire a kommunisták szervezkedése adott volna alkalmat. Diktatura következett volna, de Hitlert, vagy Strassert nem akarták hatalomhoz juttatni.

Ebből azonban nem lett semmi, mert a tervezők nem bíztak erejükben. Felmerült az a terv is, hogy magát Hindenburg elnököt fogják felhasználni a puccs keresztültviteléhez. Miután biztosra vették, hogy Hindenburg nem fogja bele-

egyezését adni a fordulathoz, elhatározták, hogy Hindenburgot a neudecki nyaralóba szállítják és ott addig tartják fogva, amíg tervüket meg nem valósítják. Azt remélték, hogy így kényszerülve lesz arra, hogy beleegyezését adja Brüning menesztéséhez.

A müncheni nemzeti szocialisták erről a tervről nem tudtak, a nemzetvédelmi minisztérium azonban még idejekorán tudomást szerezhetett a tervről, mert Groener tábornok azonnal elrendelte a nemzeti szocialista rohamcsapatok feloszlását. A lap úgy véli, hogy von Papen kinevezése után a tervtől elálltak. A Der Deutsche azonban nem tesz említést, hogy a kormány jelenlegi tagjai értesülve voltak a puccs előkészítéséről.

Ki árulta el az ir szabadságharc vértanuját?

Egy budapesti detektív nyomozásának adatai

London, október 24. Az angol ir ellentétek most újra felújultak és az ir szabad állam, amelyet csak laza szálak fűznek már a brit világbirodalomhoz, formailag is teljesen önálló akar lenni. Ezek a harcok újra felelevenítik annak a tragédiának az emlékét, amelynek áldozata a világháborúban Sir Roger Casement volt.

Sir Roger Casement, aki sok ideig szolgált az angol diplomáciában, a világháború alatt Anglia szorogatott helyzetét ki akarván használni, forradalmat készítet elő Írországra, amely mindig hajlamos volt arra, hogy fegyverrel szálljon szembe az angolokkal. A központi hatalmak természetesen támogatták ezt az akciót és most Brommer tábornok, az osztrák-magyar monarchia kém-szervezetének hajdani vezetője igen érdekes leleplezéseket közöl, amelyek valamennyire megvilágítják Sir Robert Casement halálának titkát. Az ir szabadságvezér Berlinben ütötte fel főhadiszállását, az Esplanad szállodában lakott. Onnan tartotta fel titkos összeköttetését irországi híveivel. Állandóan amerikai újságírók vették körül, mert Sir Roger Casement nagy súlyt helyezett arra, hogy megnyerje az amerikai közvéleményt, miután az ir kivándorlók legnagyobb része Amerikában telepedett le és ezek az amerikai irek adták össze az ir szabadságharc folytatásához szükséges összegeket. Sir Robert Casement, amint ismeretes, álrühában egy semleges hajón elutazott Írországra, de még mielőtt a hajó kikötött volna, megjelentek a fedélzetén az angol rendőrség emberei, akik pontosan tudták, hogy mikor érkezik meg Casement, letartóztatták és partra vitték. Biróság elé állították és a bíróság hazaárulásért halálra ítélte, Sir Roger

Casementet, a dussz gazdag arisztokratát, a hajdani diplomatát a dublini börtön udvarán felakasztották. Kivégzésének napján az egész ir nép gyászolt és az utcákon ezrével térdeltek az emberek, akik a vértanu lelki üdvéért imádkoztak.

Brommer tábornok megírja, hogy rögtön arra gyanakodott mindenki, hogy valaki elárulta Casement utazásának tervét. Azt hamarosan megtudták, hogy az angol titkos szolgálat Amerikából értesült Casement útjáról és eleinte az volt a gyanu, hogy Wilson elnök közvetlen környezetéből származott az a híradás, amely Casementet a bitóra juttatta, mert az amerikai Wilson informálták terveiről. Brommer tábornok ezzel szemben azt állítja, hogy azok közül az amerikai újságírók közül árulta el valaki az ir szabadsághost, akikkel a berlini Esplanad szállóban naponta órák hosszat táncoltak és akik Amerika semlegességének idején állandóan kijátszva a német cenzura ellenőrzését, Newyorkon keresztül juttatták el híreiket Londonba és ezek a híradások nemcsak újságtudósítások voltak, hanem egész bizalmas információk is, amelyeket az angol titkos szolgálatnak szántak. Brommer ennek az állításnak alátámasztására Fischer Mór buapesti detektív jelentésére hivatkozik, aki a világháború alatt az osztrák-magyar vezérkar megbízásából Berlinben teljesített szolgálatot és aki rögtön Casement kivégzése után az Associated Press berlini tudósítóját gyanúsította azzal, hogy elárulta Casementet. Fischer jelentése szerint ez az újságíró volt a legbizalmasabb embere az ir mártirnak és ugyanakkor állandó összeköttetésben állott lord Peellel, aki Newyorkból ellenőrizte az irek szabadságharcmozgalmát.

Ne csak a kiállítást,

hanem bennünket is látogasson meg! Megéri Önnek, mert nemcsak kiváló minőségű árut, hanem olcsó árakat és előzékeny kiszolgálást kap. Dus faktár a legújabb őszi szövet, selyem, szőnyeg, függöny és butorszövet-újdonságokból.

A kiállítás tartamára jelentékenyen leszállított árak!

„Gólya“ Áruház, Cluj

Calea Regele Ferdinand 1. Telefon 9.57.

Holdfény és szerelem Mark Twain feljegyzésében

Kedves történetet elevenít fel egy angol folyóirat Mark Twainről, akinek ragyogó humorát még a hálás utókor is megbecsüli. A „Koldus és királyfi“ halhatatlan szerzőjének volt egy gyengéje: nem igen szeretett dolgozni és ennek a lustaságnak tulajdonítható, hogy többnyire rövid lélekzetű dolgokat írt. Kiadói csak hosszas rábeszélés és erőszakoskodás árán tudták néha arra bírni, hogy terjedelmesebb írásművel is a nagyközönség elé lépjen. Minden sorát jól megfigyelték, de a szokott honoráriumnál is többet ígértek neki arra az esetre, ha apró novellák helyett regényt szállít nekik. Miután Mark Twainnek volt még egy gyengéje: nagyon szerette a pénzt is, időnként ráfanyalodott a regényírásra, bár a kiadók valóságos kinszenvedést álltak ki, míg a regény befejező részét meg tudták kapni az írótól.

Az egyik tekintélyes amerikai újság szerkesztője felkérte Mark Twaint, hogy a lap számára írjon egy hosszú folytatásos regényt. Miután a kiltásba helyezett anyagok és az ezekre azonnal folyósított előleg megtörték ellenálló képességét, belefogott az írásba. Pontos időben leszállította a regény első fejezetét, a további folytatások érdekességére sokat sejtető hangulatos befejezéssel, amelyben szó volt az ezüstösen fénylő holdvilágról meg a kópádon egymásba fonódott szerelmes párról. Mondani sem kell, hogy a közönség nagy érdeklődéssel várta a második fejezetet, amelyért azonban már el kellett küldeni a szerkesztőségi szolgát is.

— Mindjárt kész lesz — mondotta az író — azután lükt az asztalhoz és pár perccel később átnyújtotta a folytatást, amely mindössze néhány sorból állott és ez a néhány sor pedig tartalmazta a következőket:

„A holdvilág ezüstösen fénylett és a kópádon egy férfi és egy nő szerelmesen fonódott egymásba...“

A szerkesztő a kézirat láttára nyelt egyet, de leadta és hozzáfűzte, hogy az olvasók elnézését kéri, de hát tekintettel kell lenni a világhírű író külön természetére. Az olvasók elolvasták a második folytatást, a hozzáfűzött kérés sorokat és elnézték az írónak ezt a különködését.

A harmadik folytatásért ismét el kellett küldeni a szerkesztőségi szolgát.

— Rögtön odaadom — válaszolta Mark Twain és azzal leült az íróasztal mellé, pár perccel később pedig átnyújtotta a kéziratot. Megint csak egy néhány sorból állott és szólt pedig a következőképpen:

„A holdvilág ezüstösen fénylett és a kópádon egy férfi és egy nő szerelmesen fonódott egymásba...“

A szerkesztő most már dühbe jött és kissé gorbomba hangú levélben fejezte ki Mark Twain előtt azt a véleményét, hogy ruton-ruton becsapja a közönséget.

Mark Twain erre beperelt a szerkesztőt, aki viszont a tárgyaláson azzal védekezett, hogy jogos felháborodásban írta a levelet, mert Mark Twain a folytatásos regény első három részletében ugyanazt írja meg és az olvasó a három folytatásban még mást nem talált, mint ezüstösen fénylő holdvilágot, kópádot, meg egy férfit és egy nőt, akik a kópádon szerelmesen egymásba fonódnak.

Mark Twain azonban itt hirtelen felbeszakította:

— Az igaz, hogy a holdvilág minden folytatásban ugyanaz, meg a kópád is ugyanaz s a férfi is ugyanaz, de a nő minden alkalommal másik volt.

És ebben igazat kellett neki adni. A bírónak is, a szerkesztőnek is és az olvasónak is.

— Prosperity-tánc. Londonból jelentik: Az amerikaiak, ha érzik is a súlyos időket, legalább az optimizmus mámorával akarják szédíteni magukat. Ennek tudható be, hogy egy egész új tánc hódított most Amerikában: a prosperity tánc, amelyet azzal a jelszóval lejtettek, hogy mindennap javulnia kell a gazdasági helyzetnek. A csikágói táncakadémia ezt a nálunk is bevezetendő táncot a következőképpen írja le: A lépések egyszerűek, azonban élénkek. Tánc közben érezni kell a mozgulatokban is az optimizmust és a nézőknek is érezniük kell, hogy elkövetkezik a prosperity időszaka.

Bucuresti Bul Kelet tud.) Rő jet azokról az amelyeket Bált a cuzista hulig hogy Novitch báltimegyei sz most bontakozó ritó esemény Rádóiai község hogy ez csak ban és amolyan résekben merül valóságos vérfü ság közbelépésé a lótolvaj szer zabolatlanul gra telenül kitomb megint a hatósá elnézésének kös ható volt az, am ből, de abból t utóbbi választás hasonlő kilengés megében a cuz most sem ütött rombolás, hogy kékezni, hanem előre vetették a árnyékát.

A legutóbbi v telen agitáció fo ban, amely a zsi szedelemben ta többi helységek antiszemita liga szekció elnökeül pedig Tudor Pá rebb elemét vá leges választásol granda utra küld ceit. Péntek reg méternyire fekvő sif Vondrea husz 18 éves és Vasile agitátor. A keré elátott igazolván és megigérték ne vakban kitűnő it öket fogadni. Vas ök elnöke valóba ben részesítette a Sângerea községb liga disz zászlaját Miután jól a ga tak a falu foteré egvűtt találtak tatták zászlójukat tartottak, amelyek a zsidók elleni a pa

Egy adott pillan yi szekció alelnök zászlót, magasba nekirohant az els mann házának: — Előre, üssétek őket! — harsogta Faivel Coiffmann A cuzisták szó né sem tud emberre Behatoltak a házb zultáltak. Bezuzták és összetétek minc akadt. A parasztok huligánok pusztítá hogy azokban rész támadás sikerétől tak tovább mentek Kiva hajlékat tám helyiségben minden az összes ablakokat két nót.

A zsid martalé Az ostrom tovább tisch, Leizer Boich nevű zsidók házait törtek és zuztak és tak a házak lakóit szzen zavartalanul. A banda egyre nő téra egyre emelkedé ve jutottak el a h sovici házához. Lát nem védekeznek és nem áll utjukba. is része is beállott David Simsovici érte böző pontjain dülő valóságos pogrom p okban, hazarohant,

Tiszta való nem ámitás, CZINK-nél készül legszebb festés és tisztítás

Pogromot rendeztek a cuzisták a báltimegyei Rădoiaia községben

Novičhi legényei feldúlták a zsidó házakat és súlyosan megverték azoknak lakóit

Kit terhel a felelősség a rădoiaiai pusztításért?

București. Bukarest, október 24. (Az Uj Kelet tud.) Röviden hírt adott az Uj Kelet azokról az antiszemita kilengésekről, amelyeket Bálti megyében vittek véghez a cuzista huligánok abból az alkalomból, hogy Novičhi ujra jelöltette magát a báltimegyei szenátorválasztáson. Csak most bontakoznak ki ezeknek a felháborító eseményeknek teljes méretei. Rădoiaia községben: **pogrom volt!** És hogy ez csak fosztogatásban, rombolásban és amolyan egyszerű megszokott véreszekben merült ki és nem lett belőle valóságos vérfürdő — ez a falubeli lakosság közbelépésének köszönhető. De hogy a lótolvaj szenátorjelölt bencei ilyen zabolátlanul garázdálkodhatnak és féktelenül kitombolhatták magukat — ez megint a hatóságok mulasztásainak vagy elnézésének köszönhető. Hiszen előrelátható volt az, ami történt. Ha semmi másból, de abból feltétlenül, hogy a legtöbb választások alkalmából is ehhez hasonló kilengésekkel operáltak ebben a megyében a cuzista agitátorok. Aztán most sem ütött be oly hirtelen a cuzista rombolás, hogy ne lehetett volna megfékezni, hanem bizonyos előjelek már előre vetették az elkövetkező események árnyékát.

Az előzmények

A legutóbbi választások óta olyan féktelen agitáció folyik Bálti megye falvaiban, amely a zsidó lakosságot állandó veszedelemben tartja. Rădoiaiaiban és a többi helységeken megszervezték az antiszemita liga szekcióit és a rădoiaiai szekció elnökekül Vasile Isacot, alelnökéül pedig Tudor Patrascut, a falu legkétezebb elemeit választották meg. A részleges választások előtt Novičhi propaganda utra küldte ki a megyébe bencéit. Péntek reggel a Báltitól 17 kilométernyire fekvő Rădoiaiaiba érkezett: Joașif Vondrea huszéves, Stefan Tighineanu 18 éves és Vasile Lesnic 18 éves cuzista agitátor. A keresztény liga pécsejtjeivel ellátott igazolványokat hoztak magukkal és megígérték nekik, hogy az összes falvakban kitűnő itallal és eledellel fogják őket fogadni. Vasile Isac, a rădoiaiai szekció elnöke valóban kitűnő fogadtatásban részesítette a cuzista hősöket, akik Sângerea községből magukkal hozták a liga dísz zászlaját is.

Miután jól a garatra öntöttek, kivonultak a falu főterére, ahol, ünnep lévén, együtt találták a falu népet. Meglobogatták zászlójukat és gyújtó beszédek tartottak, amelyekben

a zsidók elleni felkelésre uszították a parasztokat.

Egy adott pillanatban Petrascu, a helyi szekció alelnöke kitepte a tömegből a zászlót, magasha lobogtatta és egyenesen nekirohant az első zsidó, Faivel Coifmann házához.

— Előre, ússétek és fosszátok ki a zsidókat! — harsogta teli torokból.

Faivel Coifmann a ház ajtajában állott. A cuzisták szó nélkül rárontottak a mit sem tudó emberre és agyba-főbe verték. Behatoltak a házba és ott feleséget inzultáltak. Bezúrták az összes ablakokat és összetörték mindent, ami csak kezükbe akadt. A parasztok egyrésze végignézte a huligánok pusztításait, anélkül azonban, hogy azokban résztvettek volna. Az első támadás sikerétől felbuzdulva, a cuzisták tovább mentek egy házzal és Moise Kiva hajlékát támadták meg. Az üzlet-helyiségben mindent feldúltak, betörték az összes ablakokat és súlyosan megverték két nőt.

A zsidó házak a cuzisták martalékai

Az ostrom további során Burach Woltsch, Leizer Boichis és Huna Chironévi zsidók házaikat dulták fel. Mindenütt törték és zúrták és súlyosan bántalmazták a házak lakóit. Természetesen egészen zavartalanul...

A banda egyre nőtt, a pusztító atmoszféra egyre emelkedett és így megérett a huligánok David Simsovic házához. Látnak, hogy a zsidók nem védekeznek és hogy senki a világon nem áll utjukba, a parasztoznak egy kis része is beállott a rombolók sorába. David Simsovic értesülvén a falu különböző pontjain dúló eseményekről, hogy valóságos pogrom pusztít a zsidó hajlékban, hazarohant, becsukta üzletét és

családjával együtt elmenekült házából. Csak így tudta megmenteni életét, mert a huligánok olyan állapotba jutottak, hogy gyilkosságtól sem riadtak volna vissza.

David Simsovic házához pusztulása

A magára hagyott házat a cuzisták valószínűleg elpusztították, az üzlethelyiségben talált árumennyiséget szétszórták és szétszórták az ucca sarában. Ezzel a hőstettel csúcspontjára is ért a huligánok irtóhadjárata, mert időközben megmozdultak a falu józanabb parasztjai Joan Rusu parasztagzával, Petru Pirogan, a falu primárjával és Buga tanítóval az élükön, aki egy ideig tehetetlenül kísérleteztek a fosztogatók megfékezésén, végül azonban sikerült feltartóztatni

őket. Jellemző, hogy a faluban egyetlen szál csendőr sem volt található és a ságerei csendőrposztot kellett segítségül hívni. A falu bírójának nagynehezen sikerült lefognia a négy cuzista-vezetőt, akiket a történektől a sängerei csendőrséget. Érdekes azonban, hogy a primár csak az idegen cuzistákat tartóztatta le, ahhoz azonban már nem volt bátorsága, hogy a falubeliek közül is előállítsa a pusztítás kezdeményezőit.

Megérkezik a csendőrség

Gaita Joan csendőrmester a helyszínre érkezvén, több letartóztatást eszközölt és jegyzőkönyveket vett fel a károsultaktól. Közben Báltiben is értesültek a rădoiaiai eseményekről és a megyei főügyész vezetésével vizsgálóbizottság

szállt ki a helyszínre. Az első vallatásnál Cripcă Gheorghe, a rădoiaiai cuzista szekció egyik vezetője és a zendülés egyik főiniciátora, makacsul tagadta az ellene emelt vádakot és azzal mentette magát, hogy illuminált állapotban volt, tehát semmiről sem tud.

A letartóztatottakat ezután csendőrizet mellett bekisérték Báltire.

Akció indult a prefektus ellen

A rădoiaiai események óriási felháborodás váltottak ki az egész megyében. A nemzeti parasztpárt báltimegyei tagozatának elnöke, Anton Crihan előtt népes delegáció jelent meg és energikus intézkedéseket követelt a zsidó lakosság élet- és vagyonbiztonságának garantálására. A delegáció Gheorghianoff vármegyei prefektust tette felelőssé az eseményekért és a prefektus azonnali elmozdítását követelte.

A Zsidó Parlamenti Klub, mielőtt értesült az eseményekről, azonnal megtette a szükséges lépéseket. Misu Weissmann parlamenti képviselő és dr. Stern főtitkár nyomban felkeresték Calinescu belügyminisztériumi államtitkárt, aki szigorú utasítást adott a vármegyei prefektusnak, hogy a legerélyesebb eljárást indítsa meg a bűnösök ellen és energikus intézkedéseket tegyen a hasonló események megakadályozására.

Az egyetem már engedményeket tenne, de a diákság nem adja fel a sztrájkot, míg összes követeléseit el nem ismerik

Az egyetemi rektorátus közli, hogy a látogatási díjakat csak „véletlenségből” vették fel a prospektusba

Cluj-Kolozsvár, október 24. (Az Uj Kelet tud.) A kolozsvári egyetemen meg áll az a diáksztrájk melynek külső megjelenési formája az, hogy a diákok nem iratkoznak be az egyetemre, míg az illetményeket le nem szállítják. A diákság delegációja vasárnap memorandumot is nyújtott át a királynak és ebben a memorandumban hívta fel az uralkodó figyelmét arra, hogy a jelenlegi díjak mellett az amugyis nyomorgó diákság nem tudja tanulmányait

folytatni az egyetemen.

A kolozsvári egyetem rektorátusa egyébként igyekszik békíteni a diákságot. Hétfőn hirdetésnyel jelent meg a jogi fakultás dekanatusánál, mely közli hogy

— a diákok által sérelmezett látogatási taxák csak tévedésből szerepeltek az egyetem ezévi prospektusában.

Igy a diákságot, a „tévedés” helyesbítésénél évenként mintegy ezerkétszáz

lej mellékdíj megfizetésétől óvja meg.

A diákság azonban nem tartja eleget az engedményt és továbbra is kitart ama követelése mellett, hogy az összes taxákat mélyen leszállítsák, azonkívül pedig a diákokthozonok ellátási díjánál is lényegesen redukción követel. A dolgok jelenlegi állásánál a diákságnak minden reménye meg van arra, hogy követeléseit rövidesen teljesíteni fogják.

Hitler gazdasági programot adott

Nyolc pontba foglalta össze a náci gazdasági követeléseit

Berlin, október 24. A nemzeti szocialista párt könyvomatosa közzétette Hitler gazdasági programját, amely 8 pontban foglalva sorakoztatja fel azokat az alapelveket, melyek alapján a nemzeti szocialista párt Németország gazdasági újjáépítését keresztül akarja vinni. A bevezetésben utal Hitler arra, hogy csakis az állami és gazdasági életnek nemzeti szocialista alapokra való fektetésével lehet Németországot megmenteni. Mindenekelőtt a német nemzeti erőket kell megmozdítani és a főcél az, hogy minden németnek haszna legyen a saját munkájából és pedig olyan mértékben, amilyen mértékben kivészi részét a munkából. A kormányzatnak a következő alapelveket kell megvalósítania:

1. Munkaszervezés. Körülbelül két millió ember részére szükséges egy részletesen kidolgozott évi program alap-

ján munkát teremteni. Erre a célra az állami és magánvállalatok körülbelül 5—6 milliárd márkát kötelesek előteremteni. Ez az összeg fele a német közgazdaság évi szükségletének.

2. Ennek a munkaprogramnak további finanszírozására 3 milliárd márka hitelre van szükség. Forgópénzben azonban csak 300—500 millió márkára van szükség, a többiit produkciós váltó és állami hitel keretében lehet folyósítani. Mindenesetre szükséges a birodalmi bank statutumainak megváltoztatása.

3. A pénzügyi és hitelélet felülvizsgálata. A fenti rendszabályok okvetlenül szükségessé teszik a pénzügyi és hitelélet állami felügyeletét. Mi nem akarunk állami gazdálkodást, sem állam-szocializmust, hanem olyan szocializmust, amely a népet a külső és belső veszedelmektől megvédi és egy közös munkát lehetővé tesz.

4. A gazdasági élet megszabodítása az adósságoktól. Nem lehet igazi gazdasági fejlődés, amíg meg nem szabadítják a mezőgazdaságot, valamint az ipart és kereskedelmet a ránehezülő súlyos terhektől.

5. Kamatlábleszállítás. A mai magas kamatok nem lehet fentartani. A kamatlábleszállítást azonban úgy kell keresztülvinni, hogy ne rendítse meg a bizalmat és ne kavarja fel a gazdasági élet egyensúlyát. Az exportot növelni kell, de nem lehet egészséges kivitel, ha a belső piac beteg.

6. Uj gazdasági szellem. Az eddigi tapasztalatok beigazolták, hogy a német gazdasági élet sem a kommunista marxista, sem pedig a liberális kapitalista metóduson nem épülhet fel, csak is a százszázalékos nemzeti és német szocialista alapokon. Legsürgősebben meg kell szüntetni a német munkások elproletarizálódását.

7. A munkára való általános felhívás. A fenti cél csak a munkára való általános felhívással érhető el. Erre azonban a Papen-kormány nem alkalmas, mert ahelyett, hogy munkaalkalmat teremtené, éppen megakadályozza a munkát.

8. Végső határozatok. A félelem ma a gazdasági életben éppen olyan nagy, mint a politikában. A világgazdaság, a világháború és az azt követő események miatt teljesen szét van rombolva. Most van itt az ideje annak, hogy végre egy nemzeti gazdaságot fel lehessen építeni. Nekünk van elég nemzeti tőkénk és ha nincsen nemzeti pénzügyi és hitelszisztémánk, úgy azt meg kell teremteni.

Hát gyermeke ajándéka?

Pénz nélkül szerez gyermekének örömet, ha a kiállítás alkalmával az

ABC. olcsó textiláruházában vásárol,

mert minden vevő egy-egy értékes gyermekjátékot is kap. A kiállítás tartama alatt sok ezer maradékot rendkívül olcsón árusítunk.

Írja fel: ABC. olcsó textiláruház

Cluj, Str. Neculcea (v. Korniss ucca) 1.

Belárat a kapu alatt

Glasner főrabbi semini acerethi beszédében méltatja az iklódi iparos jesiva Kolozsvárra való helyezését

Cluj-Kolozsvár, október 24. (Az Uj Kelet tud.) Semini acereth napjain zsufolt pádsorok előtt mondotta el Glasner Akiba főrabbi a Poale Cedek-imaházban hagyományos szentbeszédét. Ez a beszéd minden évben Glasner Akiba egykori édesapjának, a nagy Glasner Mose emlékének van szentelve. Ez alkalommal is kegyeltes és hódolatteljes szavakkal idézte Glasner Akiba a nagy rabbi emlékét, rámutatva különösen arra, hogy Glasner Mose milyen nagy szeretettel és odaadással foglalkozott az ifjúság nevelésével. Beszédének további során a szukkot jelentőségét vázolta mélyenjáró vallásfilozófiai magyarázatokban, majd lebilincselő érdekességgel fejtette ki a Chaim szó jelentőségét, amely csak a héber nyelvben jelentkezik „prulare tantum” formájában. Chaim azt jelenti, hogy „Életek” a földi és túlvilági lét egybekapcsolódása.

Édesapjának emlékét idézve, rámuta-

tott a főrabbi arra, hogy Glasner Mose ideálja a tanulás és a munka volt. Azt szerette volna, ha az ifjúságban egyesülni látja ezt a két tevékenységi ágat. Ebben a szellemben jött létre az iklódi Talmud Tóra, amelynek növendékei egyuttal iparos munkát is végeznek.

— Atyám, a nagy tanító és vezető szellemében akarok én is haladni — mondta Glasner főrabbi —, amikor egy olyan intézetnek a munkásságát pártolom és támogatom, amely ezt a célt valósítja meg. Ezután bejelentette a főrabbi, hogy sikerült az iklódi iparos jesivát Kolozsvárra áthelyeztetni, hogy itt megfelelőbb keretek között végezze tevékenységét. A jesiva és a műhely az amerikai Joint támogatásával dolgoznak, amelyhez a Hilfsverein der Deutschen Juden is szubvenció folyósításával csatlakozott. Az iklódi jesivát a Poale Cedek iparosainak figyelmébe ajánlotta Glasner főrabbi.

A Dermata-művek igazgatósága e' bocsájtja a sztrájkoló munkásokat

Cluj-Kolozsvár, október 24. (Az Uj Kelet tud.) A Dermata műveknél napokkal ezelőtt proklamált sztrájk még mindig tart. A gyár igazgatósága megerőltetve minden közeledés elöl és közölte a munkásokkal, hogy még tárgyalásokba sem hajlandó bocsájtkozni a munkások béremelési igényeit illetően. Tudtul adta a gyár igazgatóság, hogy a sztrájkoló munkások munkakönyveit kiadja, ilyképen

az összeseket elbocsájtottaknak tekintve és egyenként hajlandó az-án felvenni a tárgyalásokat egyes munkásokkal.

A gyár igazgatóságnak ez a döntése mélyen elkeseríti a sztrájkolókat, akik ilyen körülmények között olyan helyzetben vannak, hogy nem csak béremelésre, de munkaalkalomra sincs kilátásuk. Különböző intervenciókkal kísérlik meg a gyár igazgatóságát jobb belátásra bírni és remélik, hogy ez a döntés még nem végleges.

A kézműipari cipésmunkások sztrájkjában kedvező fordulat történt, amennyiben a munkaadók és a munkások között folyó tárgyalások eredményeként ma reggel több műhelyben felveszik már a munkát.

Sulyos vereséget szenvedett Bukarestben a NAC

Vasárnapi eredmények

Temesvár. Ripensia—Romania 3:0 (1:0).

A Romania kiváló együttese vasárnap Temesváron játszott a nemzeti bajnokságért a Ripensia csapata ellen. Szép, nívós játékot mutatott a Romania csapata, de meg kellett adnia magát a kiváló profi együttesnek.

Bukarest. Venus—NAC 6:0 (3:0). 5000 néző előtt folyt le az országos

bajnok Venus és kitűnő nagyváradi együttes találkozója a nemzeti bajnokságért. A NAC komplett csapatával játszott. Többszáz NAC drukker utazott Bukarestbe a mérkőzésre. A Venus teljesen lelépte a NAC csapatát. Góllövők: Valkov testvérek. A 6-ik gól öngól volt. A NAC-ból csak Kocsis játéka vált ki, a többiek gyengék voltak.

Bukarestben állandó ipari kiállítást és mintavásárt rendez az

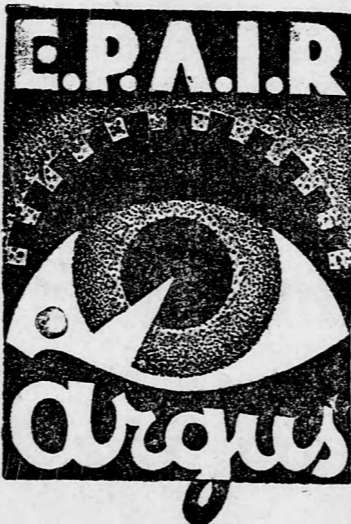
„ARGUS“

kereskedelmi és ipari szaklap
Ciclop-palota, Boulevardul Tache Jonescu 8.

**Megnyílik
1932 november elején**

Egy évig nyitva, közvetlen kapcsolat
és eladás termelő és fogyasztó között

Saját érdekében jár el minden iparvállalat és kereskedelmi cég, ha kiállítási boxot bérel. — Felvilágosítással díjmentesen szolgál a kiállítás rendezősége. — Kívánatra prospektus.

BUKARESTBE KÖLTÖZÉS MIATT

ÁRAK:

Drezdai ebédlő szerviz Lei 480

Drezdai teás szerviz — Lei 160

Drezdai tányér nagy — Lei 9

Drezdai tányér kicsi — Lei 4

Drezdai kávé csésze — Lei 7

Képkerekezés félárban!

FISCHER

ÜVEGUDVAR CLUJ.

ÜZLETBERENDEZÉS I LA DÓI

Arad. Glória—CFR—Soimii Nagy-
szében 3:2 (1:0).

Brassó. Brasovia—Unirea Tricolor
2:0 (1:0). A Brasovia első győzelme.

Nagyvárad. Crisana—CFR Bukarest
1:1 (1:0). Meglepetés. A bukaresti
CFR állandó győzelmei után a Crisana-
nának leadott egy pontot.

Nagybánya. Universitatea—Phönix
1:0 (0:0).

Az U 4 tartalékkal állott ki. Nehéz
küzdelem után a második félidő utolsó
percében szerzi meg a győztes gólt.

Ausztriáé az Európa-kupa

Bécs. Ausztria—Svájc 3:1 (1:0) Eu-
rópa kupamérkőzés. Ausztria mai győ-

zelmével 11 ponttal áll az Európa kupa
résztvevőinek élén. Győzelme most már
el nem vitatható s az eredményt az ok-
tóber 28-án Prágában tartandó Olasz-
ország—Csehszlovákia mérkőzés kime-
neteje sem befolyásolhatja.

Budapesti eredmények

Futballeredmények a professzionista
első ligában: III. ker.—Ujpest 3:2 (1:1)
Hungária—Kispest 3:3 (2:2). Ferenc-
város—Szeged FC 7:1 (3:0). Budai 11
—Soroksár 3:1 (2:1). — Kaposvárott
Somogy—Bocskay 1:0 (1:0). — Miskolc
con Attila—Nemzeti 2:0 (1:0).

NYILTTÉR *) Nyilatkozat

Eppen három hete, hogy „A Hir”
független politikai napilap kikerült az
uccára. Nehány munkanélküli nyom-
dász, újságíró és tisztviselő, miután a
legjobb igyekezetük ellenére képtelenek
voltak kenyérszerző lehetőséget találni,
elhatározták, hogy a maguk emberség-
éből próbálnak kenyérré szert tenni.
Megállapodtak abban, hogy lapot ala-
pítanak és ki-ki a munkáját adja oda
a lap fentartására. Így született meg
az „A Hir”.

Már kezdettől fogva sulyos nehézség-
ekkel kellett megküzdenie. A legminimálisabb anyagiakat, amelyek nélkülözhetetlenek voltak a lap megindításához és fentartásához; alulírottak valóságos büvészkedéssel tudták előteremteni. A technikai személyzet a munkáját adta, ám a nyomdászok országos szövetsége nem járult hozzá, hogy mint szövetkezeti tagok dolgozhassanak és ezen két ízben felborult a Szövetkezet. A lapot mint felelős kiadótulajdonos és szerkesztő Kandel Ignác jegyezte. Miután felborult a Szövetkezet: alulírottaknak joga és kötelessége lett volna gondoskodniuk arról, hogy a lap további sorsa hogyan forduljon. Erre azonban nem volt módjuk, annál az egyszerű oknál fogva, mert a Lyceum nyomda bérlői Balogh József és K. Nagy László önhatalmulag alantak

hozzájárulása és beleegyezése nélkül a lapot jogtalanul a saját tulajdonukba vették és egyrészt Halász József nevét, mint szerkesztőt másrészt Kandel Ignác nevét, mint felelős szerkesztőt és kiadókat ugyancsak jogtalanul levették a lapról és helyükbe K. Nagy László a saját nevét törvénytelenül és jogtalanul tette a lapra. Szükségtelen hangzatosnunk, hogy K. Nagy László és Balogh József eljárása kimeríti a büntető törvénykönyv idevonatkozó szakaszait, miért is úgy az illetékes rendőrhatalóságnál, mint a kir. ügyészségnél meg tesszük ellenük a feljelentést.

Azokat a barátainkat és jóakaróinkat, akik támogatásukkal lehetővé tették, hogy „A Hir”-t megindítsuk, azt hisszük ezek a sorok kellőképpen tájékoztatni fogják.

Egyidejűleg felhívjuk A Hir valamennyi t. előfizetőjét, hirdetőit és bizományosait, valamint a kolozsvári tőzsdék i. t. tulajdonosait, hogy mindennemű kifizetéseket, elszámolásokat kizárólag csak Kandel Ignác törvényes és felelős kiadó aláírásával ellátott nyugták ellenében eszközöljenek, mert minden más alapon történt kifizetéseket érvényteleneknek kell tekintenünk.

Cluj-Kolozsvár, 1932. október 24.

Halász József
Kandel Ignác

(E rovat alatt közölték nem vállal felelősséget sem a szerkesztőség, sem a kiadóhivatal.)

Önnepe
az erde
Kolozsv

„Sch

Cluj-Ko
let tud.)
másodszo
vár II. K
tiszteleté
ték egy l
ügy zászl
uccával
benszülő
Autók és
előkelősé
lán glédá
lomásra.
kor felső
Az első
a kisebb
nak helye
orthodox
Élijáhu, a
itt gyüle
peronon a
déseket f
tor, akine
nök és a
csoport s
tert Drag
takart tá
kenyeret
Sorban é
Dan várm
tor köziga
tábornok.
Socol Au
dr. Pop V
nizsterek,
dasági ak
párti kép
ki a vára
tizenegy
lakoznak.

Itt van
akik részt
ma reggel
Manju Gy
gyon gon
arcán ijes
a ráncok.
miniszter
Ghelmege
cvikkeres
tert Stefa
egyetem t
Pop János
kormányo
Az általa
sok lenese
Sándor, a
rnulnak.
pi meg az
méltóság
linder ala
nizsterejü
az obligá
ságitó me
hajtvá vá
— Enfir
A szemé
és Valda
tikus ker
kai pikant
ják a hirt
ven éves
kormányo
rövidesen
da együtt
sebb egye
várig. Egy
képviselő
Maniu csa
alakítást,
határozott

Tizenegy
san gördül
udvarra. K
lokomotiv
pazar látv
ső mozdony
ri vonatok
zeti. A ze
nálja. Az e
le, a követ
tánsok, aki
ban helye
dik vagon
rály. Repül

Károly király és Mihály trónörökös Kolozsváron

Ünnepélyes külsőségek között felavatták a mezőgazdasági akadémia új épületét és megnyitották az erdélyi mezőgazdasági kiállítást. Maniu miniszterelnök és a kormány öt másik tagja katalauzolták Kolozsváron az uralkodót. A felséges vendégek délután vegignezték a löversenyt, este jelenvoltak az Opera díszelőadásán, amely különösképen megnyerte tetszésüket

„Sehol nem fogadtak oly melegen, mint ebben a városban”

Cluj-Kolozsvár, október 24. (Az Uj Kelet tud.) Vasárnap délelőtt. Két év után másodszor fogadja falai között Kolozsvár II. Károly királyt. A magas vendég tiszteletére kicsinosították és kisminkelték egy kicsit ezt az öreg várost, amely így zászlódíszesen, poronddal felhíntett uccáival és eleven forgalmával még a benszülöttekre is jó benyomást tesz. Autók és kocsik szállítják a különböző előkelőségeket a Ferdinand ut két oldalán glédába álló kíváncsiak között az állomásra, amelynek peronján már tíz óra kor felsorakozik a repülő díszszázad.

Az elsőosztályú váróteremben elsőnek a kisebbségi egyházak képviselői foglalnak helyet, közöttük **Glaser Akiba**, az orthodox hitközség főbírája és **Klein Eljahu**, a neológ hitközség papja. Ugyan itt gyülekeznek a közeli kar tagjai is. A peronon az utolsó rendfentartó intézkedéseket foganatosítja **Hatieganu** kvestor, akinek **Pop Leontin** sziguranca főnök és a Bukarestből érkezett detektív-csoport segítkezik. **Deleu** polgármestert **Dragoju** titkár kíséri, karján a le-takart tálcával, amelyen hagyományos kenyeret és sötét kávé az uralkodónak. Sorban érkeznek a notabilitások: dr. **Dan** vármegyei prefektus, dr. **Hodor** Viktor közgazdasági vezérfelügyelő, **Prodan** tábornok, a VI. hadtest parancsnoka, dr. **Socol Aurel**, a képviselőház alelnöke, dr. **Pop Valér** és **Juliu Hatieganu** volt miniszterek, dr. **Serban Mihai**, a mezőgazdasági akadémia rektora. A kormány-párti képviselők és szenátorok egészítik ki a várakozókat, akikhez nem sokkal tizenegy előtt a kormány tagjai is csatlakoznak.

Maniu és Vaida egy csoportban

Itt vannak már a kormány tagjai is, akik részint az előző este, részint pedig ma reggel érkeztek meg Kolozsvárra. Maniu Gyula, az új miniszterelnök nagyon gondderhesnek látszik. Homlokán, arcán ijesztően mély barázdákat vágtak a ráncok. Voicu Nitescu földművelésügyi miniszter annál vidámabban diskurál, **Ghelveanu** alminiszterrel. A jovialis cvikkeres **Gusti** közoktatásügyi miniszter **Stefanescu Goanga**, a kolozsvári egyetem új rektora szórakoztatja, dr. **Pop János** belügyi alminiszter pedig a kormány-párti képviselőkkel értekezik. Az általános érdeklődés és a fotográfusok lenesési azonban különösképen **Vaida Sándor**, a volt miniszterelnök felé irányulnak. **Vaida** forradalmi ujjtással lép meg az ünnepélyes feketébe öltözött méltóságokat: szürke felöltőt visel a címlender alatt és a frakk fölött. A volt miniszterelnök jókedvűen osztogatja szét az obligát kézszoritásokat. Mikor az újságíró megkérdezi tőle, hogy van, felsőhajtva válaszol:

— Enfin: szabadon...

A szemek kíváncsian figyelik Maniu és **Vaida** minden mozdulatát, a két politikai kerülni látszik egymást, a politikai pikantériák keresői megerősítve látják a hirt, hogy Maniu és **Vaida** negyven éves barátságát megrendítették a kormányválság megrázkódtatásai. Am rövidesen kikerült, hogy Maniu és **Vaida** együtt tették meg az utat a legteljesebb egyetértésben Bukaresttől—Kolozsvárig. Egyik jólinformált kormány-párti képviselő az újságíró fölébe sugja, hogy Maniu csak akkor vállalta a kormányalakítást, amíg ezt **Vaida Sándor** a leg határozottabb formában kérte tőle...

Megérkezik a király

Tizenegy óra után néhány perccel lassan gördül be az udvari vonat a pályaudvarra. Két hatalmas virágokkal díszített lokomotív vonja a nyolc kocsiból álló, pazar látványt nyújtó szerelvényt. Az első mozdonyt **Pavelescu** mérnök, az udvari vonatok igazgatója személyesen vezeti. A zenekar a királyhimnuszt intonálja. Az első kocsiból testőrök ugranak le, a következő kocsiból a királyi adjutánsok, akik azonnal feszes vigyáz-állásban helyezkednek el a peronon. Az ötödik vagon ajtajában megjelenik a király. Repülőbarnoki egyenruha van raj-

ta, sok kitüntetéssel. Az uralkodó sápadt, fáradtnak látszik. Annál frissebb a tűzérővezető díszgyenruhát viselő Mihály trónörökös, aki imponáló komolyságot parancsolva arcára, halálos nyugalommal és megindító bájjal illeszkedik be a protokoll előírásaiba. Az egyik lakáj lecsatolja a királyi kocsit lépcsőjét, amely egészen a peront befutó szőnyegig vezet le.

Általános emóció. Maniu lép a király elé, aki kedves közvetlenséggel, mosolyogva szorít kezét miniszterelnökével.

— Hogy aludt felséged? — kérdi Maniu.

— Nagyon jól. Köszönöm, — hangzik a válasz.

Mihály vajda is keztenyújt a minisz-

Felavatják a mezőgazdasági akadémia új épületét

A Monostori ut végén levő mezőgazdasági akadémia modern szabású, impozáns új épülettel gazdagodott, amely főleg laboratóriumok befogadására szolgál. Az őszi napsütésben a fákkaal övezett épület megkapó látványt nyújt. Az uralkodó és Mihály vajda a díszterem dobogóján foglalnak helyet. A királytól jobbkézre Maniu és az adjutánsok, balra pedig a kormány tagjai foglalnak helyet. A dobogóval szemben rögtönzött előtár előtt **Ivan görögkeleti püspök**, a kolozsvári orthodox papok asszisztálása mellett istentiszteletet celebrál. Az erkélyről az orthodox katedrális nagyszűri kórusa kíséri az imákat.

Azután a protokolláris beszédek következnek. Az első **Serban** professzor, az akadémia rektora mondja el. Nemes ar-

terelnöknek, **Deleu** polgármester néhány meleg üdvözlőszó kíséretében tolmácsolja a város hódolatát. A király mosolyogva kóstolja meg a kenyeret s közben átvesszi **Prodan** tábornoktól a VI. hadtest jelentését. Az I. osztályú váróteremben dr. **Hodor** Viktor közgazdasági vezérfelügyelő mutatja be a királynak a megjelenteket, majd az uralkodó az udvari vonat által Bukarestből elhozott vadonatúj Chrysler-Imperial kocsiba száll és a kormány tagjaitól követve megindul a menet a városba. A második kocsiban **Ilasevici** udvari marsall Fundataanu ten gernagy, **Mihály Vaida** adjutánsa és két másik királyi adjutáns foglalnak helyet. Program szerint a mezőgazdasági akadémia új épületének felavatása következik.

chitektoniával felépített, gondolatokban gazdag, mélyenjáró beszéd, amely Románia mezőgazdasági politikájának alapigazságait foglalja egybe, hogy aztán a lendületes befejezésben hálával emlékezik meg az uralkodóról, — a földmívelészek királyáról. Az elmúlt hét politikai viharai lesodorták a földművelésügyi alminiszteri székéből ezt a kitünő szakembert, akinek nem adatott meg az az öröm, hogy iskolájában, mint a trón tanácsadója fogadjon az uralkodót. **Jonescu-Sestii** volt földművelésügyi miniszter, **Stefanescu Goanga**, a kolozsvári egyetem rektora, valamint a bukaresti mezőgazdasági akadémia rektora beszélnek, míg az akadémia diákjai nevében egy fiatal hallgató biztosítja az uralkodót a diákság szeretetéről.

A király avató beszéde

Az uralkodó csendet kér és szólásra emelkedik. Az egész terem feláll. A király lendületes, mélyenjáró beszédét improvizált. Koronás főnként egészen szokatlan, ha nem páratlanul álo jelenség ez. Hiszen a királyok nem rögtönözni szoktak, hanem tanácsadók által elkészített beszédekkel olvasnak fel. Az uralkodóról ismételtelen megállapíthatók azt, hogy kitünő szónok: markáns gesztusok, kontrapunktirozzák mondanivalóját és hangja hajlékonyan modulálva kíséri a mondatokat.

— Örülök — mondja az uralkodó —, hogy az akadémia tanári karában is egyre inkább gyökeret ver a tudat, hogy nem olyan embereket kell nevelniök, akik íróasztalok mellett ülve, a papírost fogasztják. Olyan agronomok kellene nek az országnak, akik kimennek a szabadba, bevezetik a parasztot a modern gazdálkodás titkaiba. Helyes és szükséges, ha a mezőgazdasági főiskola diákjai laboratóriumokban tanulnak, de a mezőgazdasági igazi laboratóriuma még is csak a föld marad. Ha nem ez egy ilyen főiskola célja, ugy meddő lesz a tanulás tanárookra stnuölókra egyaránt. Azon kívül boldog volnék, ha nemcsak diákok keresnék fel e főiskolát, hanem olyanok is, akiket szoros egyéni érdek vezet ide: nagybirtokosok és parasztsók.

Beszéde végeztével, amelyet többször szakított félbe a jelenlévők tapsvihara, eredményes munkát kívánt az uralkodó az akadémia tanári karának. Ezután **Serban** rektor katalauzolta az uralkodót s Mihály vajdát az épület helyiségeiben.

A mezőgazdasági kiállítás

Az erdélyi mezőgazdasági kiállításnak az új iparkamara dísztermében elhelyezett részét látogatta meg ezután az uralkodó. Itt **Paukerov Leonard** újságíró, a kiállítás kezdeményezője és dr. **Ciomac** mezőgazdasági felügyelő fogadták és katalauzolták az uralkodót a különböző háziipari cikkek, mezőgazdasági, bor, gyümölcs és méztermékek között. **Ciomac** külön is felhívta az uralkodó figyelmét, egy szilágymegyei barissziánus: **Legmann Jakob** vegyész méz- és speciális viasztermékeire, amelyek egyedülállóak az egész országban. A kolozsvári

az önkö kivánságát. Sajnos, a helyzet az, hogy míg egyrészt a diákok egyre inkább elszegényednek, a másik oldalon az állami költségvetés is egyre szegényebb lesz. Bizonyos mértékben tehát önkönek is hozzá kell járulniök az egyetem fenntartásához.

A háromnyelvű papagály

Délután négy órakor a kioszk pavillonjában levő baromfi és virágkiállítás megtekintése következett a programon. Nagy feltűnést keltett egy három nyelven beszélő papagály, amely különösen a trónörökös és a két adjutáns ezredes tetszését nyerték meg. Az utóbbiak megálltak a papagály előtt és egymást ugratva szölgitgatni kezdték a madarat:

— Ce faci, misule?

— Ce mai zici, Stefanica?

A sporttelepen, a királylátogatás közvetkező stációján löverseny zajlott le, rendkívül nehéz akadályugratási figurákkal, amelyeket lélegzetvisszafojtva kísért a több ezer főnyi tömeg.

Díszelőadás az Operában

Este nyolc órakor az Opera díszelőadás zárta be a királylátogatás programját. A tizenegyes félemeleti páholyt, melyben az uralkodó és Mihály vajda foglaltak helyett, fehér selyemkarpittal vonták be, ugyszintén a szomszédos két páholyt is, amelyekből az udvari marsall, az adjutánsok és a kormány tagjai hallgatták végig **Strauss János** Denevérjének felbomlászó muzsikáját. (Maniu miniszterelnököt kivéve, aki még a nyolcórás gyorsal visszautazott Bukarestbe). A régi, ismert melódiák frissen, elevenen csendültek fel a kolozsvári opera-ensemble lendületes, mindent beleadó előadásában, amely — egy-két fentartástól eltekintve — valóban kiállta a legszigorúbb kritikát is. Különösképpen a nők excelláltak. **Aca de Barbu** és **Rózsa Anna** énekben és játékban egyaránt világvárosi nivón mozgó teljesítményt nyújtottak, de **Spátaru** és — kivételesen — **Andreescu** is kielégítettek. Az előadás szerepében a prózától kölcsönvett **Misu Stefanescu** aknáza ki hatalmas siker mellett a szerep nagy lehetőségét.

Az uralkodó és Mihály vajda egyaránt elragadtattal hallgatták végig az előadást. Az eredeti terv szerint a király a második felvonás közepén akart eltávozni és az udvari vonat indulását fél tizenegyre állapították meg. Am az előadás annyira megnyerte a király tetszését (az uralkodó a ragyogó teljesítményt nyújtó **Rózsa Annát** nyílt színen is megtapsolta), hogy az előadás végéig az Operában maradt. Szünet közben elismerését fejezte ki **Barsan** igazgató, **Bobescu** karnagy és **Pop** adminisztratív igazgató előtt. **Gusti** szépművészeti miniszter elragadtatásának közvetlen eredménye az volt, hogy a kormány eltekint az Opera január 1-re tervezett megszüntetésétől...

Pontosan éjfélkor gördült ki az udvari vonat a pályaudvarról. A király ezekkel a szavakkal búcsuzott a hadtestparancsnoktól:

— Prodan, nagyon jól éreztem magam. Talán sehol ilyen melegen nem fogadtak, mint Kolozsváron.

A miniszterek az állomásról az iparkamarába hajtottak vissza és kóstolót tartottak a kiállított borokból, majd 2 órakor ök is elutaztak.

A primár köszönete Kolozsvár lakosságához

Cluj város primárja, dr. **Deleu Victor** ezen az uton fejezi ki legmelegebb köszönetét az egész lakosságnak Öfelsége szép és meleg fogadtatásáért és azért a méltó magatartásért, amit a városunkat megistelt királyi látogatás alkalmából tanusított. Köszönetet mond továbbá a kereskedelmi és ipari cégek támogatásáért, amelyek feldíszítették házaikat és kirakataikat, úgy, hogy a város ünnepi díszletöltött.

Ime ismét bebizonyult, hogy mindenki támogatására, az összességnek jó ügye érdekében történő összefogásával szép dolgokat lehet megvalósítani ennek a városnak javára és fejlődésére — amely a kiállítás és napjaiban mintha új életre, új aktivitásra ujjászületett volna.

Köszönetet mondok egyuttal a kiállítás szervezőbizottságában levő munkatársaimnak, valamint a Román Opera igazgatóségának és tagjainak fáradhatatlan, de annál szebb teljesítményükért.

Dr. Deleu Victor

Ugyvédi határidő napló 1933 Lepage-nál Kvár

NYOMBAN rendelve 300 lej, később 400 lej utánvétellel, vagy előfizetve franko.

IATT

480

160

9

4

7

R

ELADÓI

Európa kupa
elme most már
adményt az ok-
tartandó Olasz-
nérközés kime-
ja.

mények

professzionista
íjpest 3:2 (1:1)
(2:2), Ferenc-
3:0), Budai 11
Kaposvártól
(0). — Miskolc
(1:0).

ezése nélkül a
tulajdonukba
József nevét,
srézt Kandel
szerkesztő és
manul levették
Nagy László a
il és jogtala-
rtelen hangc-
László és Ba-
eriti a bünte-
atkozó szaka-
etékes rendőr-
ügyészégnél
jelentést.
és jóakaróin-
lehetővé tet-
rindítsuk, azt
löképen tájé-

A Hír vala-
rdetőt és bi-
a kolozsvári
t, hogy min-
számolásokat
ál törvényes
vál ellátott
ljenek, mert
nt kifizetése-
tekinténünk.
tóber 24.

Halász József
Kandel Ignác

rt nem vállal
ztóság, sem a

Zsidók a Kárpátokban

Irta: Ivan Olbrecht

Az alábbi cikket Ivan Olbrecht, egy nemzsidó író „Névtelen ország” című könyvéből való. A ruszinszkói viszonyokat írja le, az alábbi részlet pedig a ruszinszkói zsidókról szól.

Kárpát-Ruszinszkóban ma 709.000 ember él. Ebből 100.000 zsidó. Minden nyolcadik ember zsidó és különösen jellemző, hogy vallási együvértartásuk erősebb mellette elvárható választói emberanyagot a kormánypartoknak szállítják. Ezért volt privilegizált itt a helyzetük. A falusi üzletek és csapszékek kizárólag az ő kezeikben voltak. A nagybirtokosoktól messzefekvő földeket és legelőket béreltek ki és kereset mellett parasztnak adták tovább a bérletet. Az államtól építkezéseket, utjavításokat, anyagszállítást stb. vállaltak.

De mi van ma? Mindez csak volt és rég elmúlt. A cseh-szlovákiai hatóságok a zsidó pénzgazdaságnak csak megtépett foszlányait és maradványait találták. A zsidó polgárság valamikor nagy gazdasági befolyással rendelkezett ebben az országrészben. És még sem volt soha antiszemita ennek az országrésznek a lakossága. Ez ma sincs itt, amikor a Nyugaton az antiszemitizmust már vagy leküzdötték, vagy pedig új vallási momentumoktól egészen mentes formákat öltött. Itt soha sem voltak pogromok. Az ország népe, — páster- és parasztnép, — még el sem érte azt a fokot, hogy a konkurencia-harban a zsidókkal összetalálkozzék és így még nem jutott el az antiszemitizmus stádiumáig. A zsidó nélkülözhetetlen volt és nem volt más tartalék az ő helyére. Az egyedüli gazdasági-szervező, pénzügyi ember volt és az általános műveltség közepette a zsidó legalább gazdaságilag informált ember volt. Szükségük volt rá. És ha néha szitkot is szórtak a zsidóra vagy különös szokásai miatt kinevették, mégis hozzá mentek munkáért, bérért, földért, pénzért és áruért, snapszért és jótanácsért. A zsidó tanácsát nagyra becsülték és becsülik ma is, többre, mint a pap vagy a bennlakó intelligencia tanácsát.

És mindenekeelőtt: sohasem konkuráltak a zsidókkal. Ezt a fiatal generáció intellektueljei csinálták, akik az egzisztenciális harcban szembe találták magukat a zsidó orvosokkal, ügyvédekkel. A cseh kereskedők és iparosok konkuráltak a zsidókkal, akiket ki akarnak taszítani azokból a pozíciókból, amelyek még nem mentek át az ő birtokukba. De ők maguk is behoztak egy régi, erejét veszített antiszemitizmust: a vérvád-mésk szennézőjét.

Hogy eddig itt zsidóellenes vallási háborúság nem volt, ez részben a görögkatolikus és a szláv papoknak is köszönhető. Végeredményben a zsidó volt az, akinek európai berendezési lakása volt, akivel a papok szívesen bonyolították le üzleteiket és egyéb ügyeiket.

Ma egészen más a helyzet. A ruszinszkói zsidók túlnyomó többsége ma dolgozó munkás-elem. Kisiparosok szatócsok, földművesek, fuvarosok, építőmunkások stb. Egy kovácsműhely előtt meglepődik az ember egy barkochbanus alak láttára, kalapáccsal a kezében, bőr-köténnyel a testén és — pajesszel a fején.

Az üzletek nem mennek. Nem csak azért, mert nincs pénzük. Hanem a nagyobb városokban többemeletes házakban, széles kirakattalakkal és modern felszereléssel berendezett légionárszövetkezetek vannak felállítva, amelyek most konfekció-árak részére is külön osztályt létesítenek. Ezek magukhoz vonzzák az összes vásárlókat. Más idők, más izlések — és más tőke-elhelyezések. A konzervatív zsidó üzletek mind tönkremennek és a zsidó kereskedelem ma abból áll, hogy az egyik a másikhoz küldi a végrehajtót. A „snorrerek” száma napról-napra nő, leházzalják — a hittestvéreket és bizonyos arisztokratikus büszkeséggel kéri alamizsnájukat.

Mindannyian dolgoznak és mindannyiuknak gondjaik vannak. Folyton izgatottan szaladnak át a városban vagy üzletük előtt állanak ideges, összeráncolt arcú, megfeszülten a szakadatlan gondolat-munkától és úgy néznek ki, mintha lehullana az ajkuk és összehunyorított szemekkel mondanák: „Hát kifizetődik?” vagy pedig: „Talán menni fog...” „Talán így sem fog menni...”

Az én szállásadóm Abraham Herskovits-Alternek hívják. Rosszul megy neki.

Négyszáz koronát keres havonta, néha négyszázötvenet, ezt azonban igen ritkán. És amikor az államnak és a községnek adót kell fizetnie, valósággal megőrül a gondtól, hogyan tartsa el hattuag családját. Most augusztusban megeszik azt, amit a kert termel magából: kukoricát, amit nyílt parázon sütnék meg, babot, répát, burgonyát, paradicsommal, egy kis gyümölcsöt és szombaton egy kis darab borjushut. Ez azonban augusztusban, abban a bőséges hónapban van így.

Bata megöli őt. Üzletet nyitott itt. A falusiak az ő 19 koronás cipőjét veszik. Még szerencse, hogy az állomás egyik oldalán 54. másikon pedig 45 kilométernyi távolságra van. Szállásadom ugyanis tépett autógumikat vásárol és boeskorokat varr belőlük, amelyek bizonyosan csunyan néznek ki, de azt mondják, hogy jók és tartósak, végeredményben pedig az egyedüli áru amelynek Bata sem veheti fel a konkurenciát Herskovits Abrahammal.

Drága dolog zsidónak lenni ezen a vidéken. Az én szállásadóm a ki négyszáz koronát keres havonta, kétszáz korona

adót fizet a rabbinak, az ő fatornyos heza után. A rituális fürdőért feleségével együtt 26 koronát fizet havonta. Egy kiló borjushut 2 koronával többe kerül neki, mint másnak, egy liter tej is 40 fillérrel drágább. És egy szárnyas rituális vágatásért szintén 2 koronát számítanak fel neki. Ezért azonban még hálásak kell legyenek a rabbinak, mert ha elkezdik keresni a hibákat egy-egy szárnyasban, egy egész községet a kétségbeesésbe tud kergetni. És mindemellett minden időben jön a rabbi fia, az ő selyemkaltánjában és szőrmés sapkájával a fején, hogy egy másik hittestvérenek kíséretében gyűjtsön egy rabbi részére.

Ha az én gazdám magára ölti imaköpenyét egyik lábáról a másikra hajlong, az ő istenevel beszél, akkor nagy könny-cseppek hullanak dus szakállára és elöntik egész arcát. „Honnan vegyem? Miből éljek. Mindannyian snorrerek leszünk!”

Valóban: Honnan és miből éljenek? Régen pénzt kaptak kölcsön. Most a légionáriusoknak hitelez csak a bank. Ez-éltt kesekedtek. Most csak a légionárszövetkezetek üzik ezt. Régen volt cipész-mesterség. Most csak Bata csinál cipőket. Új urak jöttek. És ezek azt mondták: mi nem engedjük meg nektek, hogy kizsákmányoljátok a szegény ruhát. Mától kezdve mi akarjuk kizsákmányolni...

Svájci Romand Adó, 19.15: Grammfón.
Ósló, 18.45: Népszerű dalok, 20: Rádió zenekar.
Stockholm, 22: Operett.

Szerda, október 26.

Bukarest, 18: Hírek. 18.10: Rádiózene. 19: Rádiógyetem, 19.40: Grammfón. 20: Hegedű. 20.45: Fuvola, 21.15: Hegedű. 21.45: Hírek.

Budapest, 9.15: Hangv. 9.30: Hírek. — 12.05: Szimf. hangv. 12.25: Hírek. 1: Pontos időjelzés, időjárás. 2.45: Hírek, 3.30: Morse tanfolyam. 4: A háztartásról. — 4.45: Pontos időjelzés, időjárás, hírek. 5: Cigányzene. 6.15: Olasz nyelvoktatás. 6.45: Grammfónlemezek. 7.15: Előadás. 7.45: Mándits szalonzenekar. 8.45: Pontos időjelzés, időjárás. Ejjéli szerenád e. hangosfilm közz. Jan Kiepura és Magda Schneider a főszerepekben. 10.30: Időjárás, majd az Operaház zenekarának hangversenye.

Bécs, 20: Bécsi est.
Berlin, 21: Egyfelvonásos zenés vígjáték.

Breslau, 20: Rádiózenekar.
Varsó, 21.30: Dalok és operariák.
Milánó, 19.30: Grammfón, 20.30: Operett.

Róma, 20.45: Zenekari hangv.
Prága, 20.05: Filharmónikus hangv.
Stockholm, 21: Karének.
Ósló, 20: Hangv.

Svájci Romand Adó, 21.05: Francia dalok.

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET

Az Opera műsora

Szerda, október hó 26: A denevér.
Péntek, október hó 28: Othello. (Új szereposztással.)
Vasárnap, október hó 30 (este): A denevér.
Hétfő, október hó 31: A trubadur.

Szinkór-Mozgó műsora

Szerdán 3, 5, 7 és 9 órákor:
Csütörtökön 3, 5, 7 és 9 órákor:
Pénteken 3, 5, 7 és 9 órákor:
Akinél minden sikerül. Németül beszélő operett. Ralph Arthur Roberts, Max Adalbert, Lucie Englisch.
Szombattól kezdve: A vén bakancsos és fia, a huszár. Főszereplők: Szentgyörgyi István, Dezséri Gyula, Poór Lili, Réthely Ödön, Nagy Gyula, Laczkó Aranka. Rendezte: Fekete Mihály.
Szerdán: A hercegnő szabója. A főszerepekben: Maurice Chevallier, Jeanette MacDonald, Myrna Loy, Charles Ruggles. Rendezte: Rouben Mamoulian.

SELECT-MOZGÓ műsora

Kedd 3, 5, 7 és 9 órákor:
Szerda 3, 5, 7 és 9 órákor:
Öten egy jazzbandból. Főszerepek.

URANIA-MOZGÓ MŰSORA

Kedd 3, 5, 7 és 9 órákor:
Szerda 3, 5, 7 és 9 órákor:
A veszélyes kimenő. Érdekfeszítő hangos német zenésfilm, főszerepekben: Liane Haid, Hans Brausewetter, Albert Prejan. Műsoron kívül hangos heti híradó.

RÁDIÓ MŰSOR

Kedd, október 25.
Bukarest, 19.40: Grammfón. 20: Ének hangv. 20.20: Mozart szimfónia. 21: Előadás. 21.45: Hírek.
Budapest, 9.15: Szalonzenekari hangv. 9.30: Hírek. 12.05: Hangv. 1: Pontos időjelzés, időjárás. 2.45: Hírek. 3.30: Diák félóra. 4: Előadás. 4.45: Pontos időjelzés, időjárás, 5: Jazz. 6: Francia nyelvoktatás. 6.20: Cigányzene. 7.30: Mozart: Figaro házassága. Közben pontos időjelzés, hírek, majd jazz és cigányzene.
Bécs, 19.30: Népszerű hangv. 20.40: Spanyol és flamand dalok grammfónon.
Berlin, 20: Karének.
Breslau, 21.10: Kamarazene.
Varsó, 20: Népies zene.
Riga, 21.45: Brahms szimfónia.
Milánó, 20.30: Verdi: Aida c. operája.
Róma, 22.30: Szimf. hangv.
Prága, 22.20: Fuvószene.
Pozsony, 18.25: Grammfón.
Svájci Alemand Adó, 20: Szimf. hangv.

Szeptember elsején megnyílt Bukarestben a

Parcul Oteteleaneanu

étterem és bár-kávéház
Strada Matei Millo 12. sz. alatt. A Nemzeti Színház mellett.

Schrammel koncert!

Azuga sör!

Mélyen leszállított árak!

Böhm Bandi vezetése alatt.

Román, erdélyi és bécsi kongha

A helyiség és a kert éjjel-nappal a közönség rendelkezésére áll.

Minden este 9 órától tánc

a Bukarestben először szereplő

HAWAYAN-JAZZ

közreműködésével

APRÓ HIRDETESEK

Egyszeri közlésnél egy szó 8 lej, vas-tagbáb betűvel 6 lej. Legkisebb apró-hirdetés 80 lej. Álláskeresőknek 80 százalék kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jellegű levelet csak egy továbbítunk, ha portóbélyeg mellékelve van.

Egy szoba fürdőszobás garcon lakás kiadó. Hosszu u. 25.

Gyakornokot fölveszünk, érettségizett és németül tudók jelentkezzenek. Ünifó száll. vál. rt. Cluj, Piata Unirei 4.

Vastartályokat 10—50, vashordókat 1—20 Hl. nagyságban veszek. Ajánlatok „Industria” jellegre a kiadóba kérek.

Kétszobás komfortos lakás azonnal kiadó. Hosszu ucca 19.

Női divatszalon. Tíz évi budapesti működés után női divatszalonomat Kolozsváron megnyitottam. Str. Berthelot (Eötvös u.) 6. Gábel Vilmosné.

Diákleány lakást, esetleg teljes ellátást keres uricsaládnál. Érdeklődni Piata Stefan cel Mare 10.

Eladó egy angol mechanikájú teljesen új pianinó. Str. Wilson 1/a.

Kiadó különbejáratu szépen burtozott parkettes szoba, fürdőszobahasználattal. Strada Wilson 1/a.

Költöztetését, vagy butor beraktározását saját érdekében csak az „Unio” szállítási rt.-nál eszközölje. P. Unirii 4. Telef. 286—1296. Telefonhívásra megbízottunk díjtalanul kimegy.

Bejárónőnek, mindenesnek ajánlkozik szolid fiatal nő. Cim a kiadóban.

Biztos, konkurenciamentes üzlethez 40—50.000 lejjele társat keresek. Levelet „Biztos” jellegre a kiadóba kérek.

Intelligentes Mädchen aus besserem Haus sucht Stelle als deutsche Erzieherin oder Gesellschafterin Erika Körner Vascăuti p/cz, Bukovina.

Irodának, orvosi rendelőnek alkalmas helyiségek november elsejére a Wesselenyi utcában kiadók. Értekezni a Golya-Aruházban.

Varrónó, elsőrangú francia, és angol-munkás vállalja nagyon olcsón a legkülönbölegé fazonok készítését, csakis saját lakásán: Calea Victoriei (Magyar u.) 139. Hátul az udvarban.

Naponta frissen fejt kóser tenészt-bivalytej (házhöz szállítva is), valamint tejszín, tejföl, vaj és túró kapható Schwartz Ignácánál, Str. Filipescu (Szentlélek u.) 7. Ugyanott vegetárius koszt — kihordásra is — kapható. Csak megrendelésre.

Huszonhárom német bíró...
Berlínből...
lési választások...
sának határide...
tasvezetónél...
legfelső választ...
széül, hogy dö...
vagy vizsautas...
Sulyos be...
gyar független...
dapestről jelen...
kétdalu tüdő...
Gaál Gaszton...
gazdapárt első...
is változatlan...
hanyatlak. Tes...
se 120, légzése...
Rablótám...
udvaron, Lond...
Euston pályau...
követtek el. A...
támadtak egy...
lító vonatot, k...
lőket, majd re...
magukkal vitt...
kon.

MINTAVÁSA...
lajdonosai 5 s...
nak a „STEA”...
C. Regele Fer...

Német...
kiában. Gerha...
szlovák kormá...
most helyezték...
kulturothton a...
Massaryk első...
aki a német...
szeggel járult...
kön hosszabb...
hard Hauptma...

Agyan ke...
akarunk szab...
donból jelenti...
kritikát mond...
zációnjáról egy...
akit egy misz...
bournebe. A b...
siasa, most el...
rost és civiliz...
hogy mi tűnik...
„Mindennél ör...
kiesi órák, ha...
akkor eszik, h...
eszik, ha az ó...
nak az ember...
óra siet és a...
siessenek. A...
óráktól, mert...
adnak. Ezért...
embereket és...
agyon az órá...
magukat érezi...

ADMINIS...
Közhirre...
d. u. 3 óráto...
124 bekeretez...
vezetetik áll...
megorhajtsái...
Memorandum...
alatti üzlethe...

A konverzi...
magyar fordít...
rendelhető dr...
Cluj, Str. Me...
dékre 30 lej...
hető).

Horgász...
A német horg...
dezett Bitter...
tűztek ki els...
aki a legnagyobb...
egy órában bel...
fász zsákmán...
tráng volt.

Tárgyal...
jugoszláv kö...
Párizsból je...
nők rendezés...
nak Párizsba...
tak szükség...
mány devizál...
október 15-én...
teleztségein...
szerint áthid...
Franciaország...
mutat.

HIREK

— Huszonhárom listát nyújtottak be a német birodalmi gyűlési választásokra. Berlinből jelentik: A birodalmi gyűlési választásokra a jelölolisták benyújtásának határideje tegnap lejárt. A választásvezetőnél 23 listát nyújtottak be. A legfelső választási bizottság kedden öszszeül, hogy döntsön a listák elfogadása, vagy visszautasítása ügyében.

— Súlyos beteg Gaál Gaszton, a magyar független kisgazdapárt elnöke. Budapestről jelentik: A Balatonbogláron kétoldali tüdőgyulladásban ágyban fekvő Gaál Gaszton képviselő, a független kisgazdapárt elnökének állapota továbbra is változatlanul súlyos. Erőbeli állapota hanyatlak. Testhőmérséklete 38,4, érverése 120, légzéseinek száma percenként 58.

— Rablótámadás egy londoni pályaudvaron. Londonból jelentik: A londoni Euston pályaudvaron vakmerő rablást követtek el. Autón érkező banditák megtámadtak egy ajánlott csomagokat szállító vonatot, leütötték a vasuti tisztviselőket, majd rengeteg zsákok és csomagot magukkal vittek és elváltak autójukon.

MINTAVÁSÁRI IGAZOLVÁNYOK tulajdonosai 5 százalék árengedményt kapnak a „STEA” női divatruházban Cluj, C. Regele Ferdinand 9.

— Német kulturothton Csehszlovákiában. Gerhard Hauptmann és a csehszlovák kormány tagjainak jelenlétében most helyezték el Prágában az új német kulturothton alapkövét. Az ünnepségen Massaryk elnök is képviseltette magát, aki a német kulturothtonhoz nagy öszszeggel járult hozzá. Az elnök csütörtökön hosszabb kihallgatáson fogadta Gerhard Hauptmann-t.

— Agyan kell útjai az órákat, ha meg akarunk szabadulni a rohanástól. Londonból jelentik: Meglehetősen lesújtó kritikát mondott a fehér emberek civilizációjáról egy Fidsi szigeti benszülött, akit egy miszionárius magával vitt Melbournebe. A benszülött, akinek neve Lajisasa, most először életében látott várost és civilizációt. Megkérdezték tőle, hogy mi tünik fel neki a legjobban? — „Mindenütt órák vannak, — mondta — kicsi órák, nagy órák. Nálunk az ember akkor eszik, ha éhes. Itt az ember akkor eszik, ha az óra üt. És azért is szaladgálnak az emberek olyan gyorsan, mert az óra siet és azt parancsolja, hogy ők is siessenek. A fehér emberek félnek az óráktól, mert az órák szigorú parancsot adnak. Ezért nagyon sajnálom a fehér embereket és azt ajánlom, hogy üssék agyon az órákat, akkor majd jól fogják magukat érezni.

ADMINISTRATIA FINANCIARA Circ. I. CLUJ

Közírré tesszük, hogy f. hó 27-én d. u. 3 óráig No. 9193 alatt lefoglalt, 124 bekeretezett eredeti olajfestmény árvérezetiki állami adótarozásba, No. 27-es végrehajtási törvény értelmében, Str. Memorandului (v. Unió uca) 10. szám alatti üzlethelyiségben.

J. Ardevan
perceptor.

A konverziót módosító törvény teljes magyar fordítása a román szöveggel megrendelhető dr. Mandel Fordító Irodában Cluj, Str. Memorandului 24. Ára 20, vidékre 30 lej. (Postabélyegben is beküldhető).

— Horgászverseny. Berlinből jelentik: A német horgászszövetség versenyt rendezett Bitterfeldben. Egy aranyhorgot tüztek ki első díjként annak számára, aki a legnagyobb és legtöbb halat fogja egy órán belül. Az első díjat nyert horgász zsákmánya egy 1350 gramos pisztráng volt.

— Tárgyalások folynak Párizsban a jugoszláv kölcsönök rendezése ügyében. Párizsból jelentik: A jugoszláv kölcsönök rendezése ügyében tárgyalások folynak Párizsban. A tárgyalások azért váltak szükségessé, mert a jugoszláv kormány devizahiány miatt képtelen volt október 15-én esedékessé vált fizetési kötelezettségeinek eleget tenni. A lapok szerint áthidaló kölcsön nyújtása iránt Franciaország semmi hajlandóságot sem mutat.

— Nem engedték partra szállani az alban miniszterelnököt Amerikában. Londonból jelentik: Fan Noli püspök volt alban miniszterelnököt, aki mint politikai menekült Newyorkba érkezett, az amerikai hatóságok nem engedték partra szállani.

Az új kényszerjegyzési törvény (f. é. okt. 20. 246. sz. Mon. Of.) magyarfordítása kapható dr. Mandel Fordító Irodában Cluj, Memorandului 24. Ára 30, vidékre 40 lej. Postabélyegben is beküldhető.

Ingyen jöhet Kolozsvárra, mert a kiállítás tartamára féláru jegyet kap. Utiköltésének második felét pedig megtakarítja, ha Hoffmannál cipőt vásárol. Hoffmann Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 19.

— Különbözteti vizsga a felsőkereskedelmi és gimnázium (liceum) között. E hó 27-én a „Liceul Gheorghe Baritiu”-ban tanfolyam kezdődik azok részére, akik felső kereskedelmi végeztek és különbözteti vizsgát óhajtanak tenni, hogy ennek alapján leérettségizzenek (bachelor-reátus). Érdeklődni 5—6 d. u. „Gh. Baritiu”-ban.

— Ezerkilencszázhuszonöt óta legjobb Kanada idej buza-termése. Londonból jelentik: Kanada idej buza-termése 1924 óta a legjobb termés. A prérítartományok 415 millió bushelre becsült termésének minősége kitünő.

— Dr. Elekes Miklós előadása a magántisztviselőknél. A Magántisztviselők és Kereskedelmi alkalmazottak Szakszervezetében (Piata Unirii, volt Főter 19. I. emelet) szerdán, október 26-án este fél 9 órakor dr. Elekes Miklós: „Az átöröklés, mint szociális tényező” címmel tart előadást. Vendégeket szívesen lát a Vezetőség.

Royalmozgo

Cluj

willyfritsch bársonyrozsi dorotheawieckeellenschwan
neke jacobtiedtke maxadalbert leoslezak harrhythm na
pokban érkeznek felfordult kastélybanelső bombaként
stop propagandistát alarmirozni berlinufa

Molnár Ferenc új diadala. Molnár legújabb darabjának címe: „Harmonia”. Nagy színpadi siker. Remek olvasmány. Könyvalakban 57 lej. Lepagenál Kolozsvár. Kérje az új könyvek jegyzékét.

— Chevalier a Paramounthoz szerződött. Londonból jelentik: Hollywoodi jelentés szerint Chevalier a Paramounthoz szerződött huszezer dollár heti fizetéssel. Az óriási fizetést azért kapja, mert Amerikában azok a filmek érik el a legnagyobb üzleti eredményt, amelyekben Chevalier a főszereplő.

— A Banca Commerciale Italianaa negyvenhárommillió líra tiszta nyereséget mutat ki. Rómából jelentik: A milánói Banca Commerciale Italiana 43,3 millió líra tiszta nyereséget mutat ki. Az előző év hasonló időszakában a pénzügyzetnek még 62,8 millió líra volt a tiszta nyeresége.

— Lemondanak a francia városok polgármesterei a buzaárak katasztrófális áresése miatt. Párizsból jelentik: 250 tulajdonos agrárlakosságú községben s városban a polgármesterek a buzaárak katasztrófális áresése miatt helyükről távozni készülnek.

MINTAVÁSÁRI IGAZOLVÁNYOK tulajdonosai 5 százalék árengedményt kapnak a „STEA” női divatruházban Cluj, C. Regele Ferdinand 9.

Tud hegedülni? akkor vegye meg Beethoven Mozart-szonátáit, hegedű-zongora, két hatalmas kötet egy-egy kötet 144 lej. Utánvétellel küldi Lepage kottaraktár Cluj. Kérje a leszállított áru kottajegyzékeket.

— Lengyelországból cáfolják az inflációs híreszteléseket. Varsóból jelentik: Kormányrésztől erőlyesen cáfolják az inflációs híreszteléseket. Nincs szó leplezett inflációról sem s a kormány a 260 millió zlotys deficitet a legszigorubb takarékoskodás útján el fogja tüntetni.

— Általános vasúti sztrájk fenyeget Angliában. Londonból jelentik: Az angol vasúti társaságok elutasították a vasúti szakszervezetek vezéreinek amaz ajánlatait, hogy a társaságok álljanak el a tervezett munkabérsökkenéstől. Ezek után az általános vasútsztrájk proklamálása várható.

— Anglia különböző részeiből több mint kétezer munkanélküli van utban London felé. Londonból jelentik: Anglia különböző részeiből több mint kétezer munkanélküli van utban London felé, ahol november első napjaiban éhségfelvonulást akarnak rendezni a parlament előtt.

— Cleveandban három hónap alatt 9118 családot lakoltattak ki lakásukból. Londonból jelentik: Cleveandban három hónap alatt 9118 családot lakoltattak ki lakbérnemfizetés miatt. Számolni kell azzal, hogy ez a szám a tél folyamán még legalább haterrel emelkedni fog.

Külföldi menetjegyeket bárhová hivatalos árfolyamon kiad a Hermes menetjegyiroda és pénzváltó üzlet Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 13. Tel. 29.

— Wald Herman koncertje. Október 31-én esti fél 9 órakor a katolikus gimnázium dísztermében Wald Herman nagy sikerrel igérkező hangversenyt ad, amelynek tiszta jövedelme az Erdélyi Zsidó Diáksegélyző javát szolgálja. A programon: Händel, Novacek és Nardinó szonáták és modern zsidó komponisták szerzeményei fognak szerepelni. A zongorakíséretet Wald Renée fogja el látni. A hangverseny iránt széles körben mutatkozik nagy érdeklődés.

— Egy amerikai polgármestert hosszabb tartamu szabadságvesztésre ítélték. Newyorkból jelentik: William T. Ramsey, Chester város volt polgármestere hosszabbtartamu szabadságvesztés büntetésének kitöltésére bevonult a philadelphiai börtönbe. A polgármester 226 ezer 275 dollárt sikkasztott s emiatt ítélték el.

— A svájci jegybank lefoglalta az osztrák állampolgárok nevén álló számlákó veteléseket. Bernből jelentik: A svájci jegybank lefoglalta a postatakaréknál az osztrák állampolgárok nevén álló számlákóveteléseket. A jegybank így akarja biztosítani az Ausztriával szembeni clearing-elszámolásból származó követeléseket. Az intézkedéssel kapcsolatban több közép-európai lap annak a meggyőződésének ad kifejezést, hogy amennyiben ez gyorsan revizió alá nem kerül, a külföldi pénzek lázas sietséggel fognak menekülni Svájcba.

— Gyengélkedés idején, különösen ha a rosszullétét szorulás fokozza, a természetes „Ferenc József” keserűvíz fájdalommentes székürülést és kielégítő emésztést hoz létre. Híres orvosok a legnagyobb elismerés hangján írják a valódi Ferenc József vizről, mert ez a kritikus korban is hosszabb időn át alkalmazható, anélkül, hogy kitűnő eredménye változnék. A Ferenc József keserűvíz gyógyszertárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

— A Graf Zeppelin elindult ezidei utolsó délamerikai útjára. Berlinből jelentik: A Graf Zeppelin ma reggel 6 órakor elindult Friedrichshafenből idei utolsó délamerikai útjára. A léghajót, amelyen 11 utas is tartózkodik, Lehmann kapitány vezeti ezen az útján. A Graf Zeppelin ezúttal nemcsak Pernambucoba száll, hanem ellátogat Rio de Janeiróba is.

— Drágul a buza Jugoszláviában. Belgrádból jelentik: A dinár árfolyamvesztése miatt egy hét alatt a jugoszláv buza 137 dinárról 154 dinárra emelkedett. A liszt drágulása hasonló arányú.

— Milánóban jegyzik a buza legmagasabb kurzusát. Rómából jelentik: A világpiacon a buza legmagasabb kurzusát Milánóban jegyzik. Októberre ára 111 líra, amely ár a csikágói jegyzés háromszorosa.

Máris aranyéremmel kiüntetve!

Iroda: Cluj, Str. Universitatii No. 1.

NAPRÓL NAPRA

Bolváry Gézával, a Berlinben dolgozó magyar rendezővel a Metro-Goldwyn szerződötési tárgyalásokat folytat.

Anglia februárban fogadni fogja Uruguay kétszeres világbajnok labdarugó csapatát. Az uruguayiak az angol válogatott ellen fognak játszani Londonban.

Moszkvai jelentés szerint az orosz léghajóépítő-társaság szerződést kötött Ziolkovszky professzorral, a világűr-kutatás ismert teoretikusával egy teljesen fémhöz készült léggömb építésére vonatkozólag. A léghajót sztratoszférakutatásokra akarják felhasználni. A léghajóépítés megkezdődött. Ziolkovszky vezetése alatt 20 mérnök ügyel fel a konstrukciós munkálatokra.

Amerikai filmek erre a szerzőre a következő európai filmszínészeket és színésznőket szerződötték: Anna Stent a sam Goldynon, Lilian Harveyt és Henry Garat a Fox és Charlotte Susat a Metro-Goldwyn filmgyár.

Sidney Kent, a Fox filmgyár elnöke két héttel ezelőtt egy reggel tíz órakor repülőgépen elutazott Newyorkból Hollywoodba, ahol szerződéseket kellett perfektuálnia. Huszonöt óra hosszút repült Hollywoodig s a szerződéseket aláírása után ugyanannyit vissza Newyorkig, mert elakarta érni az Európa felé induló Bremen. Az elnök az európai part elérése után Cherbourból nyomban tovább utazott Berlinbe s tanácskozásai befejezése után még aznap Londonba repült. Éjszaka tárgyalásokat folytatott Londonban, reggel visszarepült Cherbourgba s hajóra szállott vissza Newyork felé, ahová most megérkezett.

Newyorkban letartóztatták Frank Dawis koldust, aki gépkocsin járt koldulási helyére. Tizenöt dollárt találtak nála, amelyet két óra alatt koldult össze. A koldust, kinek engedélyje nincs a koldulásra, kaució mellett szabadlábra helyezték. Felesége a telefonüzemet továbbítása után egy félórán belül a rendőrségen volt s lefizette férje szabadon engedéséért a kívánt összeget. Az eljárást folytatják az autozó koldus ellen.

Helen Maddison, aki filmszerződést kapott és professzionista lett, Hollywoodban kijelentette, hogy összes amatőr-világrekordjait sorra meg fogja dönteni. Azt óhajtaná, hogy a nemzetközi uszósövetség új eredményeit is tartani nyilván. Filmre szerződött az olimpiai bajnokok közül az ir Tisdall is, a 400-as gátfutás nyertese, ami általában szintén professzionistává vált.

Newyorki jelentés szerint Al Jolson a Paramount tulajdonát képező Publics Corporationhoz szerződött, amely számos variétét és mozi dirigál. Jolsonnak a variétékben kell fellépnie fixum és haszonrészesedés mellett, hetenkint minimális 24 ezer dollárral.

